

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

гр. София, бул. "Александър Стамболийски", № 17, тел.: 02/ 9400900; факс: 02/ 9818145;
дежурен тел.: 02/ 9879551; e-mail: info@mc.government.bg, URL: www.mc.government.bg

10.12.2024 г.

X 04-06-279/10.12.2024

Signed by: Sara Traykova Pashova

ПРОЕКТОБЮДЖЕТ ЗА 2025 г.
И АКТУАЛИЗИРАНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА
ЗА ПЕРИОДА 2026 - 2028 г.
В ПРОГРАМЕН ФОРМАТ
/по области на политики/функционални области и
бюджетни програми/

НА
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

2024 г.

I. МИСИЯ

Министерството на културата осъществява националната политика в областта на културата. Основната мисия на министерството е свързана с укрепването, популяризирането и развитието на българската идентичност, култура и духовни ценности, чрез:

- Създаване на условия за опазване и закрила на културното наследство и реализиране на потенциала му като ресурс за устойчиво икономическо, териториално и социално развитие и повишаване качеството на живот;
- Подобряване на достъпа до културни продукти и повишаване на интереса към българската култура, изкуство и ценности;
- Активно подпомагане създаването и разпространението на изкуство и културни продукти и ценности;
- Осигуряване на съвременни условия за реализиране на качествен образователен процес по изкуство и култура;
- Разширяване полето за реализация на подготвените творчески кадри чрез утвърждаване на нови форми за подпомагане творчески иновации и инициативи.

II. ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

Министерство на културата е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София, бул. Александър Стамболийски № 17. Министерството е администрация, която подпомага министъра на културата при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му и извършва дейности по административното обслужване на гражданите и юридическите лица. Администрацията на министерството е организирана в една главна дирекция, 10 дирекции, инспекторат, звено за вътрешен одит, служител по сигурността на информацията и финансов контролор.

Общата численост по бюджета на системата на Министерство на културата към 01.01.2024 г. възлиза на 7 268 щатни бройки.

Националната политика в областта на културата се осъществява чрез организациите от структурата на Министерство на културата, състояща се от: централна администрация, 23 училища, 37 театъра, 14 музикални института, 12 музей, 11 български културни института в чужбина, Дом на ветераните на културата и изкуствата, Изпълнителна агенция „Национален филмов център“, Национален фонд „Култура“, Национален институт за недвижимо културно

наследство, Българска национална филмотека и Национална библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“.

На основание чл. 5, ал. 1от Закона за закрила и развитие на културата, държавните културни институти – второстепенни разпоредители с бюджет, са юридически лица на бюджетна издръжка.

Министерство на културата упражнява правата на държавата в следните търговски дружества със сто процента държавно участие в капитала: Национален дворец на културата-конгресен център София ЕАД, Реставрация ЕАД, Аудиовидео „Орфей“ ЕАД, Алианс ЕООД, Филмова студия „Време“ ЕООД, Национална агенция „Музика“ ЕООД.

III. ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ

1800.01.00 ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОПАЗВАНЕ НА ДВИЖИМОТО И НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ПОЛИТИКАТА

Основните правомощия на министъра на културата в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство произтичат от Закона за културното наследство (ЗКН) и Закона за закрила и развитие на културата (ЗЗРК). Съгласно чл. 4 от ЗКН държавната политика по опазване на културното наследство се провежда от министъра на културата във взаимодействие със съответните компетентни държавни и общински органи, Светия синод на Българската православна църква и централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания, и гражданското общество. Политиката в областта е обвързана и с редица стратегически документи на национално и международно ниво като:

- Национална програма за развитие „България 2030”
- Препоръката на ЮНЕСКО за историческия градски пейзаж (2011);
- Препоръката на ЮНЕСКО относно опазването и популяризирането на музеите и музейните колекции, тяхното многообразие и роля в обществото, приета от 38-та сесия на Генералната конференция на ЮНЕСКО през 2015 г. и др.

Страната ни притежава значим ресурс от недвижими и движими културни ценности. Към момента в страната има около 40 хил. недвижими културни ценности, а в музеите и художествените галерии се съхраняват над 6 млн. експоната. През последното десетилетие дейностите по издирване, опазване и разширяване на достъпа на обществото до културното наследство са поставени в центъра на обществения интерес, като се наблюдава стремеж за развитие на сектора в синхрон с европейските и световни тенденции. Основните дейности,

свързани с опазването и представянето на културното наследство, са свързани с консервация, реставрация, социализация и експониране, теренни археологически проучвания, издирване, идентифициране и популяризиране на културните ценности и др. Средствата, необходими за посочените дейности, се обезпечават преди всичко от държавния бюджет, на следващо място са бюджетите на общините, от собствениците, собствени приходи, спонсори, дарения и по оперативни програми. Ежегодното осигуряване на необходимия финансов и кадрови ресурс допринася за опазването и представянето на културното наследство, води до утвърждаването му като основа за устойчиво икономическо, териториално и социално развитие и повишаване на качеството на живот. Създаването на съвременна система за популяризиране на културното наследство и традиции е от значение и при изграждане на положителния исторически и съвременен образ на страната и представянето ѝ пред света.

През следващите четири години ще продължи да се развива системата, в центъра на която остава културното наследство като източник за придобиване на знания и умения, възможност за обмен на идеи и ценности, територия, на която съвременният човек открива своята идентичност и участва в световния културен диалог.

В качеството си на институции, ангажирани с опазването, представянето и валоризирането на движимите културни ценности, основната задача пред българските музеи е да се **развиват устойчиво**, чрез запазване на традиционните и въвеждане на иновативни практики, които осигуряват широк достъп до качествен културен продукт, разнообразяване на публики, взаимодействие с културните и творческите индустрии, фактор за регионалното развитие и културен туризъм. Основните усилия на държавната политика през следващите четири години ще са насочени към повишаване на заплащането на служителите в музеите и художествените галерии, обезпечаване дейността по модернизиране на музейните експозиции и повишаване интереса на публиките към музейния продукт, чрез засилен експертен анализ и по-широко ползване на съвременни експозиционни средства.

СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

Приоритет на политиката е създаването на механизми, които да подпомагат и насърчават дейностите по опазването и представянето на културното наследство и визуалните изкуства, както и да повишат интереса към тях за утвърждаване на българската идентичност и духовните ценности на нацията.

В областта на недвижимото културно наследство

- Осигуряване на условия и възможности за прилагане на международните стандарти за опазване и представяне на недвижимото културно наследство.

- Популяризиране и подобряване на достъпа до културното наследство, включително чрез дигитализация и осигуряване на достъп до архивите на недвижимото културно наследство, социализация и експониране на архитектурни и археологически обекти с използване на медии, иновации и други средства.

- Развитие на потенциала на културните институти в областта на недвижимото културното наследство и усъвършенстване на системата за опазване, управление и представяне на културните ценности.

- Изграждане на самосъзнание в хората за опазване на недвижимото културно наследство.

В областта на движимото културно наследство, музеите и визуалните изкуства

- Осигуряване на условия и възможности за прилагане на международните стандарти за опазване и представяне на движимото културно наследство.

- Осигуряване на субсидия за структурна подкрепа и регулярно модернизиране на материалната база на музеи и художествени галерии.

- Популяризиране и подобряване на достъпа до културното наследство и визуалните изкуства, включително чрез дигитализация на колекциите, медии, иновации и други средства.

- Развитие на потенциала на културните институти в областта на културното наследство чрез усъвършенстване на системата за опазване, управление и представяне на културните ценности.

- Ежегодни механизми за подкрепа, развитие и популяризиране на визуалните изкуства.

Оперативни цели:

- Постигане на по-високо качество в опазването на културното наследство и популяризирането на визуалните изкуства.

- Повишаване на интереса към културното наследство и визуалните изкуства чрез неговото представяне, обновяване на постоянни експозиции, създаване на нови временни изложби, образователни програми.

- Постигане на ефективно и качествено проучване, консервация, реставрация, социализация, интегриране и опазване на недвижимите културни ценности в страната.

Целите на политиката се осъществяват чрез две програми:

- „Опазване на недвижимото културно наследство” - 1800.01.01;

- „Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства”
-1800.01.02.

***ПОЛЗА/ЕФЕКТ ЗА ОБЩЕСТВОТО ОТ ПРОВЕЖДАНАТА ПОЛИТИКА И/ИЛИ
ОЧАКВАНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЯВАНИТЕ ЗАДАЧИ В СЪОТВЕТНАТА
ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ***

Реализацията на политиката е в полза на обществото и е свързана със създаването на механизми, които да подпомагат и насърчават дейностите на национално и регионално ниво по опазване и представяне на движимото и недвижимото културно наследство, архитектурата и визуалните изкуства, както и да повишат интереса на обществото към тях за утвърждаване на българската идентичност и духовните ценности на нацията. Основните ангажименти към обществото, които Министерството на културата изпълнява чрез тази политика са:

- Съхранение, опазване, консервация и реставрация на движими културни ценности – национално богатство.
- Осигуряване на достъпна среда за всички, реализиране на широк спектър от образователни програми, работни ателиета и др., насочени към различни категории и целеви групи от посетители.
- Популяризиране на българското културно наследство у нас и в чужбина чрез осигуряване на държавни гаранции и организиране на международни изложби.
- Представяне на архитектурата и визуалните изкуства в страната и в значими международни събития.
- Опазване на недвижимото културно наследство, проучване и документиране, консервация, реставрация, адаптация, социализация и експониране на недвижимите културни ценности.
- Съхраняване на културната идентичност на територията, чрез осигуряване на ефективна териториалноустройствена защита на недвижимото културно наследство за съхранение и реализация на потенциала му за устойчиво местно развитие и културен туризъм.
- Осигуряване на устойчиво управление на културните ценности и засилване ролята им като свързващ социален, териториален и икономически елемент при устройството на защитените територии на културното наследство.
- Оптимизиране на достъпа до културно наследство, включително чрез е-съдържание.

***ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА:***

- Народно събрание;

- Министерски съвет;
- Министерство на финансите;
- Министерство на вътрешните работи;
- Министерство на външните работи;
- Министерство на земеделието и храните;
- Министерство на енергетиката;
- Министерство на туризма;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройство;
- Агенция „Митници“; Гранична полиция;
- Министерство на образованието и науката;
- Национално сдружение на общините в Република България;
- Сдружение „Български музеи“;
- Прокуратура на Република България;
- Общини;
- Културни и научни институти;
- БНК на ИКОМ;
- БНК на ИКОМОС;
- Камара на архитектите в България;
- Камара на строителите в България;
- Съюз на архитектите в България;
- Асоциация на реставраторите в България;
- Асоциация на българските археолози;
- Съюз на Българските художници;
- Национална художествена академия;
- Светия синод на Българската православна църква и централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания;
- Неправителствени организации.

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОЛЗА/ЕФЕКТ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

В тази област на политика Министерство на културата представя одобрените от Министерски съвет ключови индикатори за измерване статуса/напредъка по отношение на стратегическите цели и постигането на очакваните ползи/ефекти за обществото. Освен тях,

Министерството ще измерва напредъка и чрез допълнителни показатели. Ключовите индикатори и допълнителните показатели и техните целеви стойности са както следва:

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ						
<i>Ползи/ефекти:</i>		Целева стойност				
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Закон 2024 г.	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1. Проучване, консервация и реставрация на недвижимо културно наследство (обекти от местно, национално и световно значение)	Брой	150	160	160	165	165
2. Създаване на образователни програми в музеите и художествените галерии	Брой	20	23	23	23	23
3. Подкрепени проекти в областта на музейното дело и визуалните изкуства	Брой	82	90	98	98	98
4. Увеличение на посетителите в музеите и художествените галерии спрямо предходната година	%	3%	1%	0,5%	0,5%	0,5%

Информация за наличността и качеството на данните

* В тази част се представя съответната информация за всяка област на политика/функционална област

Кратко описание на показателите за полза/ефект:

1. Показателят отразява подкрепата (брой финансирани проекти), предоставена от Министерство на културата за консервация и реставрация на недвижими културни ценности и за теренни археологически проучвания и теренна консервация. Необходимостта от актуализиране на целевите стойности по показателя е въз основа на наблюденията през последните проведени сесии за предоставяне на целева финансова подкрепа за консервационно-реставрационни дейности, теренни археологически проучвания (ТАП) и съпътстваща теренна консервация, които показват, че поради спецификата и етапността на извършваните дейности, по-устойчиви резултати се постигат следвайки тенденцията за финансиране на по-малко на брой проекти, но с по-високи по размер суми. По този начин се създава възможност за сравнително дългосрочно планиране на част от дейностите.

2. Нарастване на броя на образователните програми в музеи и художествени галерии е показател за реализирането на дейности по създаване на съпричастност към културното наследство, постиженията на съвременната култура и изкуство и изграждане на идентичност.

3. Показателят измерва подкрепата предоставяна от Министерство на културата за реализиране на дейности в областта на движимото културно наследство и визуалните изкуства.

4. Процентно увеличение на броя на посетителите в музеи и художествени галерии е показател за качеството на провежданата политика. Показателят е свързан с работата на културните институти за разширяване на достъпа до културно наследство. Измерва се качеството на културния продукт, спрямо посетителския интерес.

1800.02.00 ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СЪЗДАВАНЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА СЪВРЕМЕННО ИЗКУСТВО В СТРАНАТА И В ЧУЖБИНА И ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ХУДОЖЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ПОЛИТИКАТА

❖ Утвърждаване мястото на българската култура в световните културни процеси чрез популяризирането ѝ в чужбина в цялото ѝ многообразие и превръщането ѝ във важен дипломатически фактор в двустранните и многостранни отношения. Това следва да допринесе за положителния образ на Република България в чужбина и да утвърди страната ни като дестинация за осъществяване на международни културни проекти, включително представящи чужди култури у нас.

❖ Подкрепа на културната мисия на книгоиздаването, чрез подпомагане на издателската дейност и популяризиране на българската книга по света;

❖ Подобряване на условията за развитие и утвърждаване на обществените библиотеки като съвременни центрове, осигуряващи ефективно библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители;

❖ Подобряване на условията за развитие на народните читалища като културни центрове, за разширяване на достъпа на гражданите до културни продукти, участие в културния живот и развитие на творческия потенциал;

❖ Подобряване на условията за опазване на нематериалното културно наследство.

СТРАТЕГИЧЕСКА И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

❖ Предоставяне на допълнителни публични и алтернативни средства;

❖ Подобряване на инфраструктурата на читалищата и библиотеките;

❖ Разработване и прилагане на ефективни механизми за партньорство и координация с общините за реализиране на културната политика в областта на библиотеките, читалищата, работата с различни маргинализирани общности, регионалната културна политика;

- ❖ Създаването на условия за устойчиво културно развитие и духовно консолидиране на нацията;
- ❖ Утвърждаването на българската национална идентичност чрез изграждане образа на България като страна със самобитна култура и уникално културно наследство;
- ❖ Активирането на дейност за популяризиране достиженията на българските творци и повишаване конкурентоспособността на българския културен продукт.
- ❖ Съдържанието на визията на политиката кореспондира с целите на Националната програма за развитие „България 2030“, конкретно на Приоритет 13 „Култура, наследство и туризъм“.

Основните приоритети са:

- Разработване на политика в областта на европейското и международното културно сътрудничество;
- Участие в процеса на вземане на решение в Европейския съюз в областта на културата и аудиовизията;
- Осъвременяване на нормативна база, регулираща връзките на България в областта на културата в двустранен и многостранен план;
- Представяне на чужди култури в България;
- Организиране на представителни изяви на българската култура в чужбина;
- Развитие и усъвършенстване на съществуващата мрежа на Български културни институти в чужбина;
- Реализация на българските творци и културни продукти на международния културен пазар;
- Осъществяване на информационна политика във връзка с постиженията на българската култура и изкуства и България като цялост;
- Закрила на българското културното самосъзнание на наши сънародници, живеещи в чужбина.

ПОЛЗА/ЕФЕКТ ЗА ОБЩЕСТВОТО ОТ ПРОВЕЖДАНАТА ПОЛИТИКА (НЕ Е ПРИЛОЖИМО ЗА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ ОБЛАСТИ) И/ИЛИ ОЧАКВАНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЯВАНИТЕ ЗАДАЧИ В СЪОТВЕТНАТА ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ

Чрез създаване на условия и среда за реализиране на политиката, заложили в стратегическата рамка на Министерството на културата ще бъдат постигнати следните ползи за обществото и гражданите:

- ❖ Постигане на равен достъп на гражданите до качествени културни и образователни форми;
- ❖ Намаляване на социалното изключване на гражданите;
- ❖ Осигуряване на условия за квалификация и повишен социален статус на читалищните и библиотечните специалисти;
- ❖ Подпомагане съхраняването и разширяването на българското културно и етнокултурно пространство;
- ❖ Осигуряване на възможности за развитие и реализация на творческия потенциал и възможностите личностна реализация
- ❖ Повишени културни и образователни дейности и събития;
- ❖ Развитие на нови умения и форми на гражданско участие в областта на културата;
- ❖ Активна дейност за популяризиране и опазване на нематериалното културно наследство;
- ❖ Осигуряване на съгласуваност и ефективност на политиката на национално, регионално и местно равнище;
- ❖ Създаване и прилагане на механизми за осигуряване на качеството на предлаганите услуги от читалищата и библиотеките.

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА

- Министерство на образованието и науката;
- Министерство на труда и социалната политика;
- Министерство на финансите;
- Министерство на земеделието и храните;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Министерство на здравеопазването;
- Областни и общински администрации в страната;
- Министерство на туризма
- Национален съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси към МС;
- Национално сдружение на общините в Република България;
- Прокуратура на Република България;

- Културни институти и творчески организации;
- Граждански сектор.

Реализирането на целите в съответната област на политиката се изпълнява от дирекция „Международно сътрудничество, европейски програми и регионални дейности“, отдел „Регионални дейности“, като изпълнението се осъществява чрез финансиране на програми от бюджета на Министерството на културата и от централния бюджет.

Целите на политиката се осъществяват чрез осем програми:

- 1800.02.01 Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"
- 1800.02.02 Бюджетна програма "Филмово изкуство"
- 1800.02.03 Бюджетна програма "Сценични изкуства"
- 1800.02.04 Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"
- 1800.02.05 Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"
- 1800.02.06 Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"
- 1800.02.07 Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"
- 1800.02.08 Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"

I. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА ПРОЕКТОБЮДЖЕТА ЗА 2024 Г. И ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2025 - 2026 Г.

Описание на приходите

ПРИХОДИ (в хил. лв.)	<i>Проект 2025 г.</i>	<i>Прогноза 2026 г.</i>	<i>Прогноза 2027 г.</i>	<i>Прогноза 2028 г.</i>
Общо приходи:	50 000,0	50 000,0	50 000,0	50 000,0
<i>Данъчни приходи</i>	0	0	0	0
<i>Неданъчни приходи</i>	50 900,0	50 900,0	50 900,0	50 900,0
Приходи и доходи от собственост	49 300,0	49 300,0	49 300,0	49 300,0
Приходи от държавни такси	500,0	500,0	500,0	500,0
Глоби, санкции и наказателни лихви	1 100,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0
Други	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Други</i>	-900	-900	-900	-900

Министерство на културата реализира само неданъчни приходи. С най-голям относителен дял в общия обем на приходите в системата на министерството са приходите и

доходи от собственост. В намаление на прихода се предвиждат внесен ДДС, внесен данък върху приходите от стопанска дейност на бюджетните организации, съгласно ЗКПО.

Описание на разходите в хил. лв.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2022 г.) (в хил.лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствен и	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администр и ани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1800.00.00	Общо разходи	348 094,6	330 642,0	17 452,6	285 153,4	283 936,4	1 217,0	62 941,2	46 705,6	16 235,6
1800.01.00	Политика в областта на опазване на движимото и недвижимо кутурно наследство	41 009,9	29 956,9	11 053,0	27 089,6	26 844,8	244,8	13 920,3	3 112,1	10 808,2
1800.01.01	Бюджетна програма "Опазване на недвижимо кутурно наследство"	14 299,1	5 526,2	8 772,9	3 389,6	3 339,8	49,8	10 909,5	2 186,4	8 723,1
1800.01.02	Бюджетна програма "Опазване и представяне на движимо кутурно наследство и визуалните изкуства"	26 710,8	24 430,7	2 280,1	23 700,0	23 505,0	195,0	3 010,8	925,7	2 085,1
1800.02.00	Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование	300 749,5	294 349,9	6 399,6	251 728,6	250 756,4	972,2	49 020,9	43 593,5	5 427,4
1800.02.01	Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"	37 811,3	34 450,0	3 361,3	1 000,2	881,2	119,0	36 811,1	33 568,8	3 242,3
1800.02.02	Бюджетна програма "Филмово изкуство"	1 172,3	1 069,8	102,5	1 742,0	1 639,5	102,5	-569,7	-569,7	0,0
1800.02.03	Бюджетна програма "Сценични изкуства"	176 474,0	176 179,5	294,5	174 618,7	174 370,5	248,2	1 855,3	1 809,0	46,3
1800.02.04	Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"	5 165,3	3 808,4	1 356,9	0,0	0,0	0,0	5 165,3	3 808,4	1 356,9
1800.02.05	Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"	619,6	619,6	0,0	556,0	556,0	0,0	63,6	63,6	0,0
1800.02.06	Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"	10 240,5	9 458,6	781,9	6 222,0	6 222,0	0,0	4 018,5	3 236,6	781,9
1800.02.07	Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"	5 324,4	5 324,4	0,0	5 261,4	5 261,4	0,0	63,0	63,0	0,0
1800.02.08	Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"	63 942,1	63 439,6	502,5	62 328,3	61 825,8	502,5	1 613,8	1 613,8	0,0
1800.03.00	Бюджетна програма "Администрация"	6 335,2	6 335,2	0,0	6 335,2	6 335,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2023 г.) хил.лв.) (в	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Административни разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо административни	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1800.00.00	Общо разходи	393 888,7	380 657,0	13 231,7	337 483,0	333 023,7	4 459,3	56 405,7	47 633,3	8 772,4
1800.01.00	Политика в областта на опазване на движимото и недвижимо кulturalно наследство	43 540,4	33 833,3	9 707,1	31 651,8	29 346,9	2 304,9	11 888,6	4 486,4	7 402,2
1800.01.01	Бюджетна програма "Опазване на недвижимо кulturalно наследство"	16 254,5	9 062,6	7 191,9	6 984,9	5 262,8	1 722,1	9 269,6	3 799,8	5 469,8
1800.01.02	Бюджетна програма "Опазване и представяне на движимото кulturalно наследство и визуалните изкуства"	27 285,9	24 770,7	2 515,2	24 666,9	24 084,1	582,8	2 619,0	686,6	1 932,4
1800.02.00	Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование	342 886,6	339 364,0	3 522,6	298 371,5	296 217,1	2 154,4	44 515,1	43 146,9	1 368,2
1800.02.01	Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"	9 381,9	8 854,1	527,8	1 280,3	905,0	375,3	8 101,6	7 949,1	152,5
1800.02.02	Бюджетна програма "Филмово изкуство"	26 774,3	26 654,4	119,9	1 816,1	1 696,2	119,9	24 958,2	24 958,2	0,0
1800.02.03	Бюджетна програма "Сценични изкуства"	209 485,9	208 296,5	1 189,4	207 511,9	206 351,0	1 160,9	1 974,0	1 945,5	28,5
1800.02.04	Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"	4 465,4	3 802,2	663,2	0,0	0,0	0,0	4 465,4	3 802,2	663,2
1800.02.05	Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"	795,9	795,9	0,0	731,2	731,2	0,0	64,7	64,7	0,0
1800.02.06	Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"	10 472,6	9 794,2	678,4	6 834,0	6 679,6	154,4	3 638,6	3 114,6	524,0
1800.02.07	Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"	5 048,6	5 048,6	0,0	4 976,5	4 976,5	0,0	72,1	72,1	0,0
1800.02.08	Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"	76 462,0	76 118,1	343,9	75 221,5	74 877,6	343,9	1 240,5	1 240,5	0,0
1800.03.00	Бюджетна програма "Администрация"	7 461,7	7 459,7	2,0	7 459,7	7 459,7	0,0	2,0	0,0	2,0

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Закон 2024 г.) хил.лв.) (в	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Административни разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо административни	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1800.00.00	Общо разходи	403 350,5	403 350,5	0,0	327 599,9	327 599,9	0,0	75 750,6	75 750,6	0,0
1800.01.00	Политика в областта на опазване на движимото и недвижимо кulturalно наследство	27 790,2	27 790,2	0,0	26 012,7	26 012,7	0,0	1 777,5	1 777,5	0,0
1800.01.01	Бюджетна програма "Опазване на недвижимо кulturalно наследство"	5 310,7	5 310,7	0,0	5 078,0	5 078,0	0,0	232,7	232,7	0,0
1800.01.02	Бюджетна програма "Опазване и представяне на движимото кulturalно наследство и визуалните изкуства"	22 479,5	22 479,5	0,0	20 934,7	20 934,7	0,0	1 544,8	1 544,8	0,0
1800.02.00	Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование	370 687,0	370 687,0	0,0	296 713,9	296 713,9	0,0	73 973,1	73 973,1	0,0
1800.02.01	Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"	9 260,6	9 260,6	0,0	660,6	660,6	0,0	8 600,0	8 600,0	0,0
1800.02.02	Бюджетна програма "Филмово изкуство"	55 341,5	55 341,5	0,0	1 721,7	1 721,7	0,0	53 619,8	53 619,8	0,0
1800.02.03	Бюджетна програма "Сценични изкуства"	203 881,4	203 881,4	0,0	200 630,7	200 630,7	0,0	3 250,7	3 250,7	0,0
1800.02.04	Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"	6 047,7	6 047,7	0,0	3 182,5	3 182,5	0,0	2 865,2	2 865,2	0,0
1800.02.05	Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"	577,8	577,8	0,0	519,8	519,8	0,0	58,0	58,0	0,0
1800.02.06	Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"	12 042,0	12 042,0	0,0	7 036,2	7 036,2	0,0	5 005,8	5 005,8	0,0
1800.02.07	Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"	6 344,6	6 344,6	0,0	6 279,4	6 279,4	0,0	65,2	65,2	0,0
1800.02.08	Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"	77 191,4	77 191,4	0,0	76 683,0	76 683,0	0,0	508,4	508,4	0,0
1800.03.00	Бюджетна програма "Администрация"	4 873,3	4 873,3	0,0	4 873,3	4 873,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Проект за 2025 г.) лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Административни разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо административни	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1800.00.00	Общо разходи	461 414,4	461 414,4	0,0	373 314,8	373 314,8	0,0	88 099,6	88 099,6	0,0
1800.01.00	Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство	44 499,3	44 499,3	0,0	32 721,8	32 721,8	0,0	11 777,5	11 777,5	0,0
1800.01.01	Бюджетна програма "Опазване на недвижимото културно наследство"	16 579,3	16 579,3	0,0	6 346,6	6 346,6	0,0	10 232,7	10 232,7	0,0
1800.01.02	Бюджетна програма "Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства"	27 920,0	27 920,0	0,0	26 375,2	26 375,2	0,0	1 544,8	1 544,8	0,0
1800.02.00	Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование	407 745,8	407 745,8	0,0	331 423,7	331 423,7	0,0	76 322,1	76 322,1	0,0
1800.02.01	Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"	9 898,9	9 898,9	0,0	698,9	698,9	0,0	9 200,0	9 200,0	0,0
1800.02.02	Бюджетна програма "Филмово изкуство"	56 256,1	56 256,1	0,0	1 800,2	1 800,2	0,0	54 455,9	54 455,9	0,0
1800.02.03	Бюджетна програма "Сценични изкуства"	227 135,3	227 135,3	0,0	223 884,6	223 884,6	0,0	3 250,7	3 250,7	0,0
1800.02.04	Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"	5 865,2	5 865,2	0,0	3 000,0	3 000,0	0,0	2 865,2	2 865,2	0,0
1800.02.05	Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"	705,7	705,7	0,0	647,7	647,7	0,0	58,0	58,0	0,0
1800.02.06	Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"	14 898,6	14 898,6	0,0	8 979,9	8 979,9	0,0	5 918,7	5 918,7	0,0
1800.02.07	Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"	5 486,3	5 486,3	0,0	5 421,1	5 421,1	0,0	65,2	65,2	0,0
1800.02.08	Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"	87 499,7	87 499,7	0,0	86 991,3	86 991,3	0,0	508,4	508,4	0,0
1800.03.00	Бюджетна програма "Администрация"	9 169,3	9 169,3	0,0	9 169,3	9 169,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2026 г.) хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Административни разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо административни	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1800.00.00	Общо разходи	464 308,4	464 308,4	0,0	374 854,8	374 854,8	0,0	89 453,6	89 453,6	0,0
1800.01.00	Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство	44 499,3	44 499,3	0,0	32 721,8	32 721,8	0,0	11 777,5	11 777,5	0,0
1800.01.01	Бюджетна програма "Опазване на недвижимото културно наследство"	16 579,3	16 579,3	0,0	6 346,6	6 346,6	0,0	10 232,7	10 232,7	0,0
1800.01.02	Бюджетна програма "Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства"	27 920,0	27 920,0	0,0	26 375,2	26 375,2	0,0	1 544,8	1 544,8	0,0
1800.02.00	Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование	408 870,1	408 870,1	0,0	331 194,0	331 194,0	0,0	77 676,1	77 676,1	0,0
1800.02.01	Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"	9 898,9	9 898,9	0,0	698,9	698,9	0,0	9 200,0	9 200,0	0,0
1800.02.02	Бюджетна програма "Филмово изкуство"	57 610,1	57 610,1	0,0	1 800,2	1 800,2	0,0	55 809,9	55 809,9	0,0
1800.02.03	Бюджетна програма "Сценични изкуства"	226 895,6	226 895,6	0,0	223 644,9	223 644,9	0,0	3 250,7	3 250,7	0,0
1800.02.04	Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"	5 865,2	5 865,2	0,0	3 000,0	3 000,0	0,0	2 865,2	2 865,2	0,0
1800.02.05	Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"	705,7	705,7	0,0	647,7	647,7	0,0	58,0	58,0	0,0
1800.02.06	Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"	14 898,6	14 898,6	0,0	8 979,9	8 979,9	0,0	5 918,7	5 918,7	0,0
1800.02.07	Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"	5 486,3	5 486,3	0,0	5 421,1	5 421,1	0,0	65,2	65,2	0,0
1800.02.08	Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"	87 509,7	87 509,7	0,0	87 001,3	87 001,3	0,0	508,4	508,4	0,0
1800.03.00	Бюджетна програма "Администрация"	10 939,0	10 939,0	0,0	10 939,0	10 939,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2027 г.) лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администриран и	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1800.00.00	Общо разходи	464 175,5	464 175,5	0,0	373 445,1	373 445,1	0,0	90 730,4	90 730,4	0,0
1800.01.00	Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство	44 499,3	44 499,3	0,0	32 721,8	32 721,8	0,0	11 777,5	11 777,5	0,0
1800.01.01	Бюджетна програма "Опазване на недвижимото културно наследство"	16 579,3	16 579,3	0,0	6 346,6	6 346,6	0,0	10 232,7	10 232,7	0,0
1800.01.02	Бюджетна програма "Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства"	27 920,0	27 920,0	0,0	26 375,2	26 375,2	0,0	1 544,8	1 544,8	0,0
1800.02.00	Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование	412 407,7	412 407,7	0,0	333 454,8	333 454,8	0,0	78 952,9	78 952,9	0,0
1800.02.01	Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"	9 898,9	9 898,9	0,0	698,9	698,9	0,0	9 200,0	9 200,0	0,0
1800.02.02	Бюджетна програма "Филмово изкуство"	58 886,9	58 886,9	0,0	1 800,2	1 800,2	0,0	57 086,7	57 086,7	0,0
1800.02.03	Бюджетна програма "Сценични изкуства"	229 146,4	229 146,4	0,0	225 895,7	225 895,7	0,0	3 250,7	3 250,7	0,0
1800.02.04	Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"	5 865,2	5 865,2	0,0	3 000,0	3 000,0	0,0	2 865,2	2 865,2	0,0
1800.02.05	Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"	705,7	705,7	0,0	647,7	647,7	0,0	58,0	58,0	0,0
1800.02.06	Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"	14 898,6	14 898,6	0,0	8 979,9	8 979,9	0,0	5 918,7	5 918,7	0,0
1800.02.07	Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"	5 486,3	5 486,3	0,0	5 421,1	5 421,1	0,0	65,2	65,2	0,0
1800.02.08	Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"	87 519,7	87 519,7	0,0	87 011,3	87 011,3	0,0	508,4	508,4	0,0
1800.03.00	Бюджетна програма "Администрация"	7 268,5	7 268,5	0,0	7 268,5	7 268,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2028 г.) лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администриран и	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1800.00.00	Общо разходи	455 405,6	455 405,6	0,0	363 482,7	363 482,7	0,0	91 922,9	91 922,9	0,0
1800.01.00	Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство	44 499,3	44 499,3	0,0	32 721,8	32 721,8	0,0	11 777,5	11 777,5	0,0
1800.01.01	Бюджетна програма "Опазване на недвижимото културно наследство"	16 579,3	16 579,3	0,0	6 346,6	6 346,6	0,0	10 232,7	10 232,7	0,0
1800.01.02	Бюджетна програма "Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства"	27 920,0	27 920,0	0,0	26 375,2	26 375,2	0,0	1 544,8	1 544,8	0,0
1800.02.00	Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование	403 396,5	403 396,5	0,0	323 251,1	323 251,1	0,0	80 145,4	80 145,4	0,0
1800.02.01	Бюджетна програма "Национален фонд "Култура"	9 898,9	9 898,9	0,0	698,9	698,9	0,0	9 200,0	9 200,0	0,0
1800.02.02	Бюджетна програма "Филмово изкуство"	60 079,4	60 079,4	0,0	1 800,2	1 800,2	0,0	58 279,2	58 279,2	0,0
1800.02.03	Бюджетна програма "Сценични изкуства"	218 932,7	218 932,7	0,0	215 682,0	215 682,0	0,0	3 250,7	3 250,7	0,0
1800.02.04	Бюджетна програма "Фестивали, конкурси, събития и чествания"	5 865,2	5 865,2	0,0	3 000,0	3 000,0	0,0	2 865,2	2 865,2	0,0
1800.02.05	Бюджетна програма "Авторско право и сродните му права"	705,7	705,7	0,0	647,7	647,7	0,0	58,0	58,0	0,0
1800.02.06	Бюджетна програма "Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища"	14 898,6	14 898,6	0,0	8 979,9	8 979,9	0,0	5 918,7	5 918,7	0,0
1800.02.07	Бюджетна програма "Популяризиране на българската култура в чужбина"	5 486,3	5 486,3	0,0	5 421,1	5 421,1	0,0	65,2	65,2	0,0
1800.02.08	Бюджетна програма "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата"	87 529,7	87 529,7	0,0	87 021,3	87 021,3	0,0	508,4	508,4	0,0
1800.03.00	Бюджетна програма "Администрация"	7 509,8	7 509,8	0,0	7 509,8	7 509,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Описание на финансирането на консолидираните разходи

Финансиране на консолидираните разходи, обхванати в програмния бюджет (хил. лв.)	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
Общо разходи:	461 414,4	464 308,4	464 175,5	455 405,6
Общо разчетено финансиране:	461 414,4	464 308,4	464 175,5	455 405,6
От бюджета на ПРБ	461 414,4	464 308,4	464 175,5	455 405,6
От други бюджети и сметки за средства от ЕС, в т.ч. от:	0	0,0	0	0
• Централен бюджет, в т.ч.:				
Държавни инвестиционни заеми				
• Сметки за средства от Европейския съюз (СЕС на НФ и на ДФЗ)				
• Други програми и инициативи, по които Република България е страна-партньор, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз				
• Други програми и други донори по бюджета на ПРБ				
• Други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма				
• Други (в т.ч. и предоставените трансфери с положителен знак)				

II. ОПИСАНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРОГРАМИ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЕДОМСТВЕНИ И АДМИНИСТРИРАНИ РАЗХОДИ

1800.01.01 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ОПАЗВАНЕ НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“

ЦЕЛИ НА БЮДЖЕТНАТА ПРОГРАМА

Целите на бюджетната програма отговарят на приоритетите на бюджетната политика в областта на опазване на недвижимото културно наследство. Чрез проучване и анализ на резултатите от дейностите в сектора са изведени проблемните области и са набелязани мерки за тяхното решаване, свързани с осигуряване на необходимото финансиране за подпомагане, провеждането на добре планирани и ефективни археологически проучвания, навременни консервационно-реставрационни дейности по недвижимите културни ценности и редовен мониторинг, с цел тяхното опазване и съхранение.

Бюджетната програма включва дейности, изпълнявани от дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“, Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“, НИНКН и държавни културни институти в областта на културното наследство, второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на културата.

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

	ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВА СТОЙНОСТ	
--	--	--

1800.01.01.Бюджетна програма „ОПАЗВАНЕ НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“		Целева стойност				
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Закон 2024 г.	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1. Провеждане на редовни археологически проучвания и съпътстваща теренна консервация	Бр. финансирани проекти	106	106	107	108	115
2. Консервация и реставрация на недвижими културни ценности	Бр. финансирани проекти	45	45	46	47	50
3. Консервация и реставрация на археологически недвижими културни ценности	Бр. финансирани проекти	5	5	6	7	10
4. Дейности по мониторинг състоянието на недвижими културни ценности	Бр. финансирани проекти	3	3	3	3	3
5. Издадени заповеди за деклариране, предоставяне или актуализиране на статут на недвижими културни ценности	Бр.	45	45	45	48	48
6. Национално участие във Венецианското биснале по архитектура	Бр.	Подготовка	Участие	Подготовка	Участие	Подготовка

ВЪНШНИ ФАКТОРИ, КОИТО МОГАТ ДА ОКАЖАТ ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

Позитивни въздействия:

- Активизиране на участието в процеса на опазване на недвижимите културни ценности на държавните институти и собственици, концесионери и ползватели на недвижими културни ценности; органи на местната власт; централни ведомства; университети и научни институции; музеи; граждански сдружения; физически и юридически лица.

Негативни явления:

- Общ фактор, оказващ негативно въздействие върху опазването, консервацията и реставрацията на недвижими културни ценности, археологическите проучвания и теренната консервация, е ограниченото финансиране на тези дейности, както и липсата на кадрови ресурси и на ефективни механизми за рефинансиране на специализирани дейности по опазване от постъпленията от културен туризъм и другите културни индустрии, свързани с различните форми на ползване на недвижимото културно наследство.

- Основни фактори, които влияят неблагоприятно върху изготвянето на задания и планове за опазване и управление /ПОУ/ на недвижимите културни ценности, е финансирането и кадровият ресурс. Съществува сериозен недостиг на експерти, които да обезпечават тази дейност. Необходимо е провеждане на обучение по изработка на ПОУ, както за държавни служители, така и за специалисти по чл. 165 от ЗКН, членове на БНК на ИКОМОС, КАБ и др., както и създаване на условия за увеличаване на квалификацията и повишаване качеството на работа на всички участници в процесите по консервация, реставрация и опазване на недвижимото културно наследство.

- Негативно влияние върху обекти световно наследство, намиращи се на територията на Република България, оказва липсата на специализирани звена в отговорните институции - Министерство на културата и НИНКН, които да обезпечат тази дейност и да работят за опазване на световното наследство.

- Кратките срокове за изпълнение на предмета на сключените през втората половина на годината договори за консервационно-реставрационни дейности и теренни археологически проучвания и теренна консервация, често възпрепятстват отчитането им и последващите доплащания в рамките на съответната календарна година, а прехвърлянето на задължения за следващия отчетен период става за сметка на бюджета по програмата за следващата година и е в тежест на финансираните културни, научни и образователни институции.

- Със Закона за държавния бюджет 2024 г. и конкретно с включването на дейностите за консервация и реставрация и теренни археологически проучвания и теренна консервация на недвижими културни ценности в общия лимит на капиталовите разходи по консолидираната фискална програма за 2024 г. съгласно т. 108 и т. 109 от Приложение № 2 към чл. 106, ал. 5 от ЗДБ 2024 г., се промени начинът на финансиране на описаните дейности и през 2024 г. се налага Министерството на културата ежесечно да подава списък на предложения за финансиране на капиталови разходи въз основа на сключени договори за изпълнение на посочените дейности. Описаният ред доведе до редица забавяния в плащанията, невъзможност за спазване на срокове и провеждане на договорени дейности, които спрямо своята специфика зависят от атмосферните условия. Комбинацията от горните описани затруднения сериозно застрашава изпълнението на целите на програмата през 2024 г.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАЛИЧНОСТТА И КАЧЕСТВОТО НА ДАННИТЕ

- Данни от водения в Министерство на културата Регистър на музеите.

- Данни от собствени проучвания въз основа на информацията по проведените програми за финансиране и процедури по предоставяне на статут и териториалноустройствена защита.

- Данни от проучвания на Министерство на културата след проведени конкурсни сесии за финансиране на дейности по консервация и реставрация на недвижими културни ценности, теренни археологически проучвания и теренна консервация.

ПРЕДОСТАВЯНИ ПО ПРОГРАМАТА ПРОДУКТИ/УСЛУГИ

1. Методическо ръководство в областта на опазването на недвижимите културни ценности.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Усъвършенстване на законодателството в областта на недвижимото културно наследство.

- Усъвършенстване на подходите на управление на културните ценности чрез разширяване участието на професионалните и творческите организации, местните власти, бизнеса и гражданското общество при формирането на решения и реализирането на конкретни програми и проекти в процеса на развитие и финансиране на специализираните дейности по опазване.

- Оказване на методическо съдействие на музеи, органи на местната власт, университети, други институции и частни лица по отношение прилагането на нормативната уредба в областта на опазване на недвижимото културно наследство.

- Експертна и методическа дейност за защита на недвижимото културно наследство в процеса на устройствено планиране и инвестиционно проектиране и повишаване качеството на средата чрез неговото интегриране;

2. Ангажменти по чл. 14, ал. 1, т. 14 от Закона за културното наследство.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- В изпълнение на разпоредбите на чл. 14, ал. 1, т. 14 от Закона за културното наследство, министърът на културата упражнява правото на изключителна държавна и публична държавна собственост върху културните ценности. На основание на тази разпоредба е в ход процедура по актуването на недвижими културни ценности – публична държавна собственост. В частта ведомствени разходи по програмата за издръжка са предвидени разходи за финансиране на дейностите, свързани с управлението на тези имоти, а именно – текуща поддръжка, аварийно укрепване, консервация и реставрация и др.

3. Дигитализация на недвижимото културно наследство и създаване на публични регистри в НИИКН;

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Поддържане на Националния регистър на недвижимите културни ценности;
- Създаване и поддържане на архив на недвижимите културни ценности;

4. Опазване на недвижимото културно наследство.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Организиране на ежегодна сесия за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация и провеждането ѝ по утвърдени правила;
- Организиране на ежегодна сесия за предоставяне на целева финансова подкрепа в областта на консервацията и реставрацията на недвижимите културни ценности и провеждането ѝ по утвърдени правила;
- Стимулиране на дейностите, свързани с осъществяване на мониторинг и контрол на състоянието на недвижимите културни ценности, от страна на всички участници в националната система на опазване;
- Дейности по предоставяне на статут, режими за опазване – териториален обхват и предписания за опазване, и осигуряване на териториалноустройствена защита на недвижимото културно наследство;
- Дейности по съгласуване на искания за намеси в защитени територии, инвестиционни проекти, издаване на разрешения за извършване на редовни археологически проучвания, контрол и др.;
- Дейности по изработване/възлагане на задания и проекти на планове за опазване и управление на недвижими културни ценности, вписани в Списъка на ЮНЕСКО за световното културно и природно наследство или в Индикативната листа на Република България и на археологическите резервати;
- Дейности по изготвяне на номинационни досиета за вписване в Списъка на световното наследство на: пещера „Магурата“ със скални рисунки от бронзовата епоха; сериен обект „Граници на римската империя – Дунавски Лимес в България“ – част от проекта „Граници на римската империя“;
- Дейности по актуализация на Индикативната листа на Република България на културните и природни ценности, включваща недвижими културни ценности, които държавата преценява като притежаващи потенциал за вписване в Списъка на световното наследство -

попълване на актуални формуляри за включените вече в Индикативната листа недвижими културни ценности и подготовка за включване на нови обекти;

- Възлагане, изготвяне на предписания за опазване на всички архитектурно-строителни, художествени и археологически недвижими културни ценности в границите на обекта на световното наследство Старинен град Несебър и изготвяне на техническо ръководство за консервация, реставрация и рехабилитация на тези ценности. Провеждане на редовни археологически проучвания – подводни и на територията на обекта (Изисква се във връзка с изготвянето на проект на План за опазване и управление на Старинен град Несебър).

5. Дейности и инициативи, свързани с опазване, изучаване и популяризиране на недвижимото културно наследство в страната и чужбина

- Организиране на национално участие във Венецианското биенале по архитектура;
- Участието на България в сесиите на Комитета за световно наследство;
- Връчване на наградата „Златен грифон“ за научни постижения в областта на българската археологическа наука.
- Изплащане на членски внос към European Heritage Heads Forum;
- Плащане на доброволна вноска към ЮНЕСКО;
- Обучения по консервация и реставрация на недвижими културни ценности;

ОРГАНИЗАЦИОННИ СТРУКТУРИ, УЧАСТВАЩИ В ПРОГРАМАТА

В програмата участва дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“, Национален институт за недвижимо културно наследство, второстепенни разпоредители с бюджет.

ОТГОВОРНОСТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Министърът на културата, ресорен заместник-министър, директор на дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“, Главен директор на Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ и директор на Национален институт за недвижимо културно наследство.

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

МИСИЯ

Опазване и закрила на недвижимото културно наследство, като фактор за формиране на национална идентичност и за реализиране на потенциала му като ресурс за устойчиво социално-икономическо развитие.

ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

Необходимостта от подобряване на дейността на НИНКН е широко коментирана и очаквана от българската общественост, от архитектурната и строителна гилдии. Задачите и задълженията на НИНКН произтичат от международните спогодби в областта на опазване на недвижимото културно наследство, ратифицирани от българския парламент, Закона за културното наследство, Закона за устройство на територията и свързаните с тях нормативни документи.

Слабости в работата на института са констатирани в одитни доклади на Сметна палата, в многобройни запитвания от Народното събрание, в писма на граждани. След направен анализ е констатирано, че одобряване на работата на НИНКН в рамките на сегашната му структура и щат е невъзможна. През последните 30 години НИПК-НИНКН е системно negliжиран, което е на практика е довело института до това му състояние.

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ

А. Една от основните дейности на НИНКН и извършването на научно-изследователска дейност, свързана с издирване и изучаване на недвижимото културно наследство, последващо изготвяне на предварителни и заключителни оценки, мотивирани предложения за предоставяне на статут и определяне на режими за опазване на недвижимите културни ценности по ред разписан в ЗКН. Режимите на опазване на недвижимите културни ценности са законовата основа, на която стъпват процедурите по изготвяне и съгласуване на общите устройствени планове, подробните устройствени планове, техните изменения и всички инвестиционни инициативи, свързани с намеси в обекти недвижимите културни ценности или в тяхната среда.

Към настоящият момент в България са идентифицирани над 25 000 архитектурно-строителни, художествени, исторически и около 15 000 археологически обекта на недвижимото културно наследство, като трябва да се има предвид, че съществуват още няколко хиляди обекта, които все още не са идентифицирани и изучени, и които съответно не са защитени по реда на ЗКН. Имайки предвид осредненото време, необходимо за изготвяне на фиш за един обект, то за актуализиране на списъка, границите и предписанията за опазване на

горепосочените 40 000 недвижими културни ценности ще са нужни минимум 80 000 човекодни.

Б. Друга основна дейност е издаването на становища по внесените за съгласуване преписки.

Първият проблем, свързан със съгласуването на преписки с инвестиционни намерения за намеси в НКЦ, произтича от установеното по-горе – граници и предписания за опазване, които не са завършени, липсват или са остарели, което на практика не предоставя необходимата законова защита на недвижимите културни ценности. Този проблем може да бъде отстранен едва след приключване на дейностите по т. А.

Вторият проблем е намаленият състав на служителите, изготвящи становища по внесените за съгласуване преписки.

В. Дейности, които изобщо не се извършват или се извършват спорадично.

За целите на правилното протичане на процеса по опазване на недвижимото културно-историческо наследство е необходимо да се създадат нови дирекции или нови отдели, които да осъществяват основни, но липсващи в момента дейности, каквито са:

- ✓ Осъществяване на постоянен мониторинг върху обектите световно наследство, художествените и археологическите обекти държавна собственост и др.
- ✓ Създаване на система за наблюдение в реално време на определени знакови и/или застрашени обекти.
- ✓ Оборудване на специализирана лаборатория.
- ✓ Осъществяване на постоянно медиаторство между института и общините, с цел подаване на своевременна информация за актуализирания списък, граници и предписания за опазване на НКЦ на съответните територии, която информация е основа за изготвяне на общинските стратегии за развитие, за изработване и актуализиране на общи устройствени и подробни устройствени планове. Тази информация следва да бъде предоставена на всички заинтересовани страни, собственици на недвижими културни ценности и участниците в инвестиционни инициативи.
- ✓ Осъществяване на специализирано обучение в областта на опазване на НКН, обмен на специалисти и опит с други държави, повишаване на квалификацията на експертите от института, реализиране на стажове в чужбина и др.
- ✓ Подаване на своевременна и на достъпен език информация към собствениците и ползвателите на НКЦ, свързана с техните права и задължения по експлоатация и поддръжка, както и възможностите за съфинансиране.

✓ Липса на регионални звена. Централизирането на института затруднява експертите в наблюдение състоянието на културното наследство на територията на страната. Това е свързано както със научно-изследователската, така и със съгласувателната дейност.

В резултат на анализите, които са направени е установено, че разписаните в ЗКН правомощия и задължения на Института не са обвързани и не отговарят на неговата структура и щат. В тази връзка е предложена по-долу структура и щат на НИНКН

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НОВА СТРУКТУРА

Предложенията за нова структура на НИНКН са в резултат на описаните по-горе констатации и анализи, и могат бъдат групирани по следния начин:

А. Създаване на нови дирекции и отдели, които да отговорят на специфичните задачи, които института следва да изпълнява. Предлага се обособяване на регионални отдели, разположени на територията на страната. Децентрализацията се прави на базата на анализи, включващи наситеността на съответната територия с обекти НКЦ, наличието на експертен потенциал, концентриран в съответните областни центрове, количеството преписки, постъпващи от съответната територия, застрашеността на културното наследство и др.

Б. Увеличаване на щата до необходимия минимум, при който института да може да функционира нормално. С предложението за изменение на УП на НИНКН, съгл. ПМС 242 от 04.07.2024г., обн. ДВ бр.58 от 09.07.2024г. се извършиха промени, свързани с целесъобразно и ефективно разпределение на ресурсите в НИНКН, като за целта се образува нов отдел „Световно наследство и резервати“ в действащата структура и численост на персонала, което доведе до промяна в съществуващата, в увеличение с 17 щатни бройки или нова обща численост на персонала 74 щатни бройки.

В. Във връзка с реструктурирането, следва да се предложат и съответните законови и нормативни изменения, за обезпечаване с финансов ресурс на новата численост на института.

Действащата организационна структура на Националния институт за недвижимо културно наследство не беше актуализирана от 2018 година до настоящия момент, като не беше съобразена с натрупаната практика и обема на възлаганите задачи при прилагането на Закона за културното наследство.

Към настоящия момент с вече съществуващите 74 щатни бройки ще се осигурява осъществяването на дейността на територията на страната, за всички видове инвестиционни проекти, заложи в Закона за устройство на територията, като и този брой не е достатъчен за постигането на необходимите резултати. Така посочената щатна численост не позволява дейността на НИНКН да бъде организирана чрез създаване на регионални звена.

ОБЛАСТ НА ПОЛИТИКА/ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ „ОПАЗВАНЕ НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“

Визията на Стратегическата национална програма за развитие на България 2030 определя отговорно и устойчиво оползотворяване на уникалните културни и природни дадености на българските региони. Предвиждат се мерки за изграждане на необходимата материална и техническа инфраструктура за създаване на ключови регистри и дигитализация на културни ценности, включително за управление на културното наследство. В съответствие с предложените промени в Закона за културното наследство (ЗКН) се предвижда в организационната структура на Специализираната администрация добавянето на нов отдел „Световно наследство и резервати“ на НИНКН, която ще обхваща дейности по опазването на обектите със статут на световно наследство в т.ч. архитектурно историческите резервати - Резерват „Старинен Несебър“ и други, вписани в списъка на индикативната листа на Световното наследство, както и обекти от национално значение и свързани с изработването на консервационно-реставрационни планове, планове за опазване и управление и изготвяне на специфични правила за тяхното опазване.

Тези цели остават непроменени спрямо заложените в предходните години.

Бюджетна програма 1 “Опазване на недвижимото културно наследство”

НИНКН участва в провеждането на политиката по следните основни направления:

- Водене на Националния документален архив и Регистър на НКЦ, дигитализация на архивния фонд, изграждане на информационна система и електронен регистър, специализирано документиране и мониторинг;
- Провеждане на научноизследователска дейност по изучаване и предоставяне на статут и режими на опазване по реда на ЗКН на обектите на недвижимото културно наследство;
- Експертна и методическа дейност за защита на недвижимото културно наследство в процеса на устройствено планиране и инвестиционно проектиране и повишаване качеството на средата чрез неговото интегриране;

Осигуряване на оптимални условия за повишаване компетентния и ефективен капацитет на персонала и по-добра реализация на заложените дейности в политиката за опазване на недвижимото културно наследство. Функциониране на нов отдел „Световно наследство и резервати“ към специализираната администрация в НИНКН;

- Кадрова политика - повишаване експертизата на служителите на института, провеждане на обучителни курсове за привличане на нови кадри; Добра подготовка на ръководен и експертен персонал, който да осигури сравнителна самостоятелност, ефективност и полезност в работата по експертна и научноизследователска дейност при изготвяне на проекти за планове за опазване и управление, експертизи, планови задания, пилотни проекти, на обекти от световно и национално значение и резервати в страната.

- Медийна политика, свързана с популяризиране на недвижимото културно наследство, приобщаване на все повече групи от населението към припознаване на недвижимото културно наследство като ценност, взаимодействие с НПО, свързани с процеса на опазване на наследството, взаимодействие с местните власти и с държавните институции.

Стратегическа и оперативни цели

Стратегическата цел на НИНКН е създаване и поддържане на ефективна система за опазване на недвижимото културно наследство на територията на Република България, както и изучаване на българското недвижимо културно наследство извън границите на страната.

Оперативни цели:

1. Извършване на структурна реформа, отговаряща на целите и задачите, които НИНКН следва да изпълнява. Преструктурирането на института следва да се извърши плавно, в рамките на тригодишен период.

В проекта за изменение на Закона за културното наследство са заложени конкретни функции, свързани с изграждането на териториални звена към института. Част от тези функции остават непокрити към момента. Особено важна е ролята и необходимостта от създаването и функционирането на териториални структурни звена за осъществяване на дейността, свързана с предприемане на своевременни действия по места във връзка с опазването и съхраняването на НКЦ. При наличие на изградени местни териториални структури, тази дейност ще се осъществява при условията на по-голяма оперативност и по-добра организация.

2. Актуализиране на списъка на НКЦ, граници и режими в рамките на следващите 3-4 години, при взаимодействие с местните власти, университети, професионални организации и граждански сдружения.

3. Съдействие за приемане на стратегия за опазване на НКН и извършване на произтичащите от нея законодателни промени.

Полза/ефект за обществото от провежданата политика (не е приложимо за функционалните области) и/или очакваните резултати от изпълняваните задачи в съответната функционална област

- Съхраняване на културната идентичност на отделните региони, чрез осигуряване на ефективна териториално-устройствена защита на недвижимото културно наследство за реализация на потенциала му, за устойчиво местно развитие и културен туризъм;

- Осигуряване на устойчиво управление на културните ценности и засилване ролята им като свързващ социален, териториален и икономически елемент при устройството на защитените територии на културното наследство;

- Оптимизиране на достъпа до културно наследство, включително чрез е-съдържание;

- Социализация на недвижимото културно наследство;

- С дигитализация на архива на недвижимите културни ценности, изграждането на информационна система, електронен регистър и публичен портал, специализирано документиране и мониторинг, ще се оптимизира експертната и методическата дейност за предоставяне на административни услуги на гражданите и бизнеса, провеждането на контрола и разрешителния режим и осигури достъпна информация и прозрачност на гражданското общество и активизиране на интереса към националното ни наследство.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

- Народно събрание;
- Министерски съвет;
- Министерство на финансите;
- Министерство на вътрешните работи;
- Министерство на външните работи;
- Министерство на икономиката,
- Министерство на туризма;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройство;
- Министерство на труда и социалната политика;
- Национално сдружение на общините в Република България;
- Агенция „Митници”; Гранична полиция;
- Прокуратура на Република България;
- Общини;
- Културни и научни институти;

- Неправителствени организации.

Показатели за полза/ефект и целеви стойности (не е приложимо за функционалните области)

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ					
Ползи/ефекти:		Целева стойност			
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1. Дигитализация на архива на недвижимите културни ценности	брой	Предложение за включване в Закона за 2025г.	Дигитализация на част от архивния фонд на НКЦ с категории от местно, ансамбловое значение и за сведение, 550 НКЦ	Дигитализация на част от архивния фонд на НКЦ с категории от местно, ансамбловое значение и за сведение, 725 НКЦ	Дигитализация на част от архивния фонд на НКЦ с категории от местно, ансамбловое значение и за сведение, 725 НКЦ
2. Подобряване на обслужването и осигуряване на прозрачност на дейността чрез електронен регистър на недвижимите културни ценности, специализирана информационна система и обслужване свързано с нея.	Брой въведени обекта	Предложение за включване в Закона за 2025г.	Въвеждане на обекти на недвижимото културно наследство, след провеждане на актуализация и по КККР – 4000бр.	Въвеждане обекти на недвижимото културно наследство, след провеждане на актуализация и по КККР – 4000бр.	Въвеждане на обекти на недвижимото културно наследство- след провежда-не на актуализация и по КККР - 4000бр.
3. Осигуряване на бързо и ефективно изпълнение на мониторинг и на проекти за консервация и реставрация на обектите и превенция на риска, чрез изграждане на 3D държавен дигитален архив на НКЦ – необходимо е съвременно техническо оборудване.	бр. документации	Предложение за включване в Закона за 2025г.	Изготвени 3D документации за 7 световните културни ценности в България	Изготвени 3D документации за 50 национални недвижими културни ценности	Изготвени 3D документации за 100 национални недвижими културни ценности
4. Увеличение на броя на обектите с актуализиран/предоставен траен статут на НКЦ, в изпълнение на териториални програми и по постъпили	бр. населени места в териториални програми	Предложение за включване в Закона за 2025г.	5 бр.	10 бр.	15 бр.

външни предложения, при осигурен за 2025, 2026 и 2027 г. административен капацитет и разкрити териториални звена на НИНКН.	бр. обекти		1000 бр.	2 000 бр.	2500 бр.
--	------------	--	----------	-----------	----------

***Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата
(в хил. лв.)***

№	1800.01.01 Бюджетна програма „Опазване на недвижимото културно наследство“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	3 389,6	6 984,9	5 078,0	6 346,6	6 346,6	6 346,6	6 346,6
	Персонал	2 562,4	2 738,0	3 579,7	5 014,3	5 014,3	5 014,3	5 014,3
	Издръжка	713,4	907,8	1 498,3	1 332,3	1 332,3	1 332,3	1 332,3
	Капиталови разходи	113,8	3 339,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	3 339,8	5 262,8	5 078,0	6 346,6	6 346,6	6 346,6	6 346,6
	Персонал	2 560,5	2 727,5	3 579,7	5 014,3	5 014,3	5 014,3	5 014,3
	Издръжка	702,7	864,7	1 498,3	1 332,3	1 332,3	1 332,3	1 332,3
	Капиталови разходи	76,6	1 670,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	49,8	1 722,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал	1,9	10,5					
	Издръжка	10,7	43,1					
	Капиталови разходи	37,2	1 668,5					
	От тях за: *							
	1. ОП "Региони в растеж"	49,8	0,0					
	2. ОП "Добро управление"	0,0	0,0					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	2 186,4	3 799,8	232,7	10 232,7	10 232,7	10 232,7	10 232,7
	1. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности в областта на недвижимото културно наследство	8,9	3,5	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
	2. Консервационно-реставрационни работи за създаване и опазване на културните ценности - Закон за културното наследство	1 936,5	3 136,7		5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0
	3. Теренни археологически проучвания и теренна консервация на недвижими археологически културни ценности - Закон за културното наследство	0,0	34,5		5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0
	4. Субсидия за Национален дарителски фонд "13 века България"	241,0	224,0	226,0	226,0	226,0	226,0	226,0
	5.Субсидия за Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа							
	6.Свети Иван Рилски		400,0					
	7.Изплатени хонорари на членове на комисии за разпределяне на средства за теренни археологически проучвания и теренна консервация на недвижими културни ценности		1,1					
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	8 723,1	5 469,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Теренни археологически проучвания и теренна консервация на недвижими археологически културни ценности - Закон за културното наследство	2 813,0	3 418,5					
	2.Консервационно-реставрационни работи за създаване и опазване на културните ценности - Закон за културното наследство	4 681,4	2 051,3					
	3.Дигитализация на архива на на недвижимите културни ценности от световно и национално значение, изграждане на специализирана информационна система, електронен регистър и публичен портал	1 179,1						
	4. Обновяване и модернизация на ПГ К- с. Кунино	49,6						
	Общо администрирани разходи (II+III):	10 909,5	9 269,6	232,7	10 232,7	10 232,7	10 232,7	10 232,7
	Общо разходи по бюджета (I.I+II):	5 526,2	9 062,6	5 310,7	16 579,3	16 579,3	16 579,3	16 579,3
	Общо разходи (I.+II.+III.):	14 299,1	16 254,5	5 310,7	16 579,3	16 579,3	16 579,3	16 579,3
	Численост на щатния персонал	84	81	94	116	116	116	116
	Численост на извънщатния персонал							

1800.01.02 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ОПАЗВАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО И ВИЗУАЛНИТЕ ИЗКУСТВА”

ЦЕЛИ НА БЮДЖЕТНАТА ПРОГРАМА

Целите на бюджетната програма отговарят на приоритетите на бюджетната политика в областта на опазването и представянето на движимото културно наследство и визуалните изкуства. Чрез проучване и анализ на резултатите от дейностите в сектора, да се изведат проблемите и се набележат мерки за тяхното решаване, като се осигури необходимото финансиране за подпомагане на дейностите свързани с опазване и представяне на културното наследство.

Бюджетната програма включва дейности, изпълнявани от дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“, Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“, държавните културни институти в областта на културното наследство, второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на културата.

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ 1800.01.02Бюджетна програма „ОПАЗВАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО И ВИЗУАЛНИТЕ ИЗКУСТВА ”	Целева стойност					
	Показатели за изпълнение	Мерна единица	Закон 2024 г.	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.
1 Дигитализация на движими културни ценности	Бр.финансирани проекти	2	2	2	2	2
2. Консервация и реставрация на движими културни ценности	Бр.финансирани проекти	6	10	10	10	13
3. Оборудване на фондохранилища	Бр.финансирани проекти	10	8	10	10	10
4.Създаване или обновяване на постоянни експозиции, създаване на мобилни или временни изложби, оборудване за музейни експозиции	Бр.финансирани проекти	8	10	12	14	14

6. Създаване на образователни програми, повишаване на достъпа до движимото културно наследство	Бр.	10	5	5	5	5
7. Подкрепа в областта на визуалните изкуства	Бр.финансирани проекти	30	30	30	30	30
8. Закупуване на произведения на изкуството и движими културни ценности за попълване фондовете на музеите и художествените галерии	Бр.финансирани проекти	20	20	23	27	30
9. Осигуряване на държавна гаранция за музейни изложби	Бр.отпуснати държавни гаранции	4	2	2	2	2
10. Национални и/или международни изложби с движими културни ценности от фондовете на музеите и художествените галерии в страната – участие, организация и/или подготовка за провеждане	Бр.организиран изложби и подготовка	4	1	2	2	2
11. Национално участие във Венецианското биенале по изкуство	Участие	1	0	1	0	1
15. Изложби и събития, реализирани в Галерия „Средец“ на МК	Брой	25	30	35	35	35

ВЪНШНИ ФАКТОРИ, КОИТО МОГАТ ДА ОКАЖАТ ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

Негативно влияние може да окаже:

- недостатъчно финансиране;
- практиката държавните гаранции да са задължителна част при организиране на международни изложби блокира част от оперативните средства за проекти. В случаите, когато тези средства се освобождават в края на годината те вече не могат да бъдат усвоени, въпреки че е констатирана необходимост от това;

- нормативни ограничения при предоставянето на средства за музейно оборудване и закупуване на произведения на изкуството за попълване фондовете на музеите и художествените галерии;
- форсмажорни обстоятелства – климатични, политически, военни, икономически, здравни или др. кризи.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАЛИЧНОСТТА И КАЧЕСТВОТО НА ДАННИТЕ

- Данни от водения в Министерство на културата Регистър на музеите.
- Данни от проучвания на Министерство на културата за проведени образователни програми от музеи/художествени галерии.

ПРЕДОСТАВЯНИ ПО ПРОГРАМАТА ПРОДУКТИ/УСЛУГИ

1. Методическо ръководство на музеите и художествените галерии и обществените колекции във връзка с опазването и представянето на движимото културно наследство.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Организиране на национални методически срещи във връзка с опазването и представянето на движимото културно наследство, финансиране на културните институти, кадрова политика, взаимодействие с местната власт и неправителствения сектор и др.
- Усъвършенстване на законодателството в областта на движимото културно наследство.
- Съгласуване на устройствени правилници на общински, регионални и частни музеи.
- Съгласувателни процедури по реда на чл. 14, ал. 1, т.13 от Закона за културното наследство: съгласуване на заданията за проекти на музейни сгради, постоянните експозиции на музеите и художествените галерии условията за провеждане на конкурси за директори на регионални и общински музеи.
- Участие в комисиите по провеждане на конкурсите за директори на национални, регионални и общински музеи и художествени галерии.
- Оказване на методическа помощ на музеи и художествени галерии по прилагането на нормативната уредба.
- Създаване и поддържане на публични регистри.
- Провеждане на мониторинг и оценка на държавните културни институти в областта на културното наследство.

2. Финансиране на проекти на конкурсен принцип за подпомагане на дейности свързани с опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства, изграждане на образователни програми, повишаване на достъпа до движимото културно наследство и визуалните изкуства, закупуване на произведения на изкуството за попълване фондовете на музеите и художествените галерии.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Организиране на тематични сесии по утвърдени правила за финансиране на проекти в областта на движимото културно наследство музеите и художествените галерии.
- Осигуряване на финансова подкрепа на проекти в областта на визуалните изкуства.

3. Представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства в страната и чужбина.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Осигуряване на държавни гаранции за организиране на музейни изложби.
- Организиране на националното участие във Венецианското биенале по изкуство по утвърден статут.
- Организиране на национални или международни изложби.
- Представяне в галерия „Средец“ на Министерство на културата на значими изложби от български и чуждестранни автори и отбелязване на значими културни събития и годишнини.

ОРГАНИЗАЦИОННИ СТРУКТУРИ, УЧАСТВАЩИ В ПРОГРАМАТА

В програмата участва дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“, Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“, държавните музеи и художествени галерии, второстепенни разпоредители с бюджет.

ОТГОВОРНОСТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Министърът на културата, ресорен заместник-министър, директор на дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“ и главен директор на Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1800.01.02 Бюджетна програма „Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	23 700,0	24 666,9	20 934,7	26 375,2	26 375,2	26 375,2	26 375,2
	Персонал	13 160,7	15 550,7	12 642,4	16 617,4	16 617,4	16 617,4	16 617,4
	Издръжка	6 911,7	7 469,3	8 292,3	9 757,8	9 757,8	9 757,8	9 757,8
	Капиталови разходи	3 627,6	1 646,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	23 505,0	24 084,1	20 934,7	26 375,2	26 375,2	26 375,2	26 375,2
	Персонал	12 973,9	15 143,1	12 642,4	16 617,4	16 617,4	16 617,4	16 617,4
	Издръжка	6 903,5	7 377,3	8 292,3	9 757,8	9 757,8	9 757,8	9 757,8
	Капиталови разходи	3 627,6	1 563,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	195,0	582,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал	186,8	407,6					
	Издръжка	8,2	92,0					
	Капиталови разходи		83,2					
	От тях за: *							
	1.РА 14 "Културно предприемачество, културно наследство и сътрудничество"	195,0	216,7					
	2. Музей, галерии и паметници на културата		179,0					
	3.НПВУ		187,1					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	925,7	686,6	1 544,8	1 544,8	1 544,8	1 544,8	1 544,8
	1.Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности в областта на движимото културно наследство	1,6	1,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
	2.Субсидии за творчески проекти и други разходи в областта на движимото културно наследство и визуалните изкуства на основание ЗЗРК и ЗКН	7,2	675,4	1 540,0	1 540,0	1 540,0	1 540,0	1 540,0
	3. Субсидии за програми и проекти в областта на визуалните изкуства за подпомагане на частни културни организации и дейци на културата и изкуството, упражняващи свободни професии	916,9	0,0	0,0				
	4. Изплатени хонорари на членове на комисии, съставени от изявени творци в съответната област за разпределяне на субсидии за творчески проекти		9,4					
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети	2 085,1	1 932,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Субсидии за творчески проекти и други разходи в областта на движимото културно наследство и визуалните изкуства на основание ЗЗРК и ЗКН	2 050,8	1 932,4					
	2.РА 14 "Културно предприемачество, културно наследство и сътрудничество"	34,3	0,0					
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	3 010,8	2 619,0	1 544,8	1 544,8	1 544,8	1 544,8	1 544,8
	Общо разходи по бюджета (I.I+II.):	24 430,7	24 770,7	22 479,5	27 920,0	27 920,0	27 920,0	27 920,0
	Общо разходи (I.+II.+III.):	26 710,8	27 285,9	22 479,5	27 920,0	27 920,0	27 920,0	27 920,0
	Численост на щатния персонал	493	496	517	517	517	517	517
	Численост на извънщатния персонал							

**1800.02.00 ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СЪЗДАВАНЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ
НА СЪВРЕМЕННО ИЗКУСТВО В СТРАНАТА И В ЧУЖБИНА И ДОСТЪП ДО
КАЧЕСТВЕНО ХУДОЖЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ**

**1800.02.01 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „НАЦИОНАЛЕН ФОНД "КУЛТУРА“
МИСИЯ**

Основната цел на организацията е да подпомага развитието на културата, като набира, управлява и разходва средства, предназначени за провеждане на националната политика в областта на културата, заложена в Програмите на правителството на РБ за съответния период и в Закона за закрила и развитие на културата.

Цели на бюджетната програма

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1: Подкрепа за създаването на културни продукти и осъществяването на културни инициативи.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2: Улесняване и стимулиране разпространението на културни продукти в страната и чужбина.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3: Създаване на условия за професионално развитие на българските творци.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4: Повишаване капацитета на културните оператори за създаването, реализирането и финансирането на културни проекти и инициативи.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5: Подкрепа на културния сектор за възстановяване след КОВИД кризата и постигане на устойчивост на културните организации.

Фондът е национален координатор на Бюро „Творческа Европа“ – България и подпомага дейността на офис „Култура“.

Полза/ефект за обществото от провежданата политика (не е приложимо за функционалните области) и/или очакваните резултати от изпълняваните задачи в съответната функционална област

1. Насърчаване на активното участие от страна на младото поколение български творци в културния живот на България;
2. Популяризиране на българската култура и изкуство в страната и чужбина;
3. Стимулиране на обмена на знания и опит по отношение на развитието на изкуствата и културната политика в национален и международен мащаб;

4. Насърчаване на междусекторни и межкултурни диалози с цел разнообразяване на съвременните форми на изкуството;
5. Стимулиране на многообразието на културния сектор в България;
6. Насърчаване на достъпа до качествено културно съдържание.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

- Министерство на културата;
- Министерство на външните работи;
- Министерство на туризма;
- Министерство на образованието;
- Министерство на финансите;
- Национално сдружение на общините в Република България;
- Държавни, регионални и общински културни институти;
- Български институти в чужбина;
- НПО, работещи в областта на културата;
- представители на бизнес сектора и др.

Показатели за полза/ефект и целеви стойности (не е приложимо за функционалните области)

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ					
<i>Ползи/ефекти:</i>		Целева стойност			
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1. Сценични изкуства	%	20%	20%	20%	20%
2. Музика	%	20%	20%	20%	20%
3. Визуални изкуства	%	20%	20%	20%	20%
4. Литература	%	20%	20%	20%	20%
5. Екранни изкуства	%	20%	20%	20%	20%

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата

(в хил. лв.)

№	1800.02.01 Бюджетна програма „Национален фонд "Култура“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	1 000,2	1 280,3	660,6	698,9	698,9	698,9	698,9
	Персонал	674,6	978,2	520,8	572,9	572,9	572,9	572,9
	Издръжка	267,8	277,2	139,8	126,0	126,0	126,0	126,0
	Капиталови разходи	57,8	24,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на	881,2	905,0	660,6	698,9	698,9	698,9	698,9
	Персонал	583,2	664,3	520,8	572,9	572,9	572,9	572,9
	Издръжка	242,2	215,8	139,8	126,0	126,0	126,0	126,0
	Капиталови разходи	55,8	24,9	0,0				
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	119,0	375,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал	91,4	313,9					
	Издръжка	25,6	61,4					
	Капиталови разходи	2,0						
	От тях за: *							
	1. Програма "Творческа Европа"	119,0	162,0					
	2. НПВУ	0,0	213,3					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	33 568,8	7 949,1	8 600,0	9 200,0	9 200,0	9 200,0	9 200,0
	1. Персонал	651,9						
	2. Субсидии за творчески проекти и други разходи за създаване, съхраняване и разпространение на произведения на изкуството и културата и за опазване и популяризиране на културно-историческото наследство на основание ЗЗРК	25 704,2	7 949,1	8 600,0	9 200,0	9 200,0	9 200,0	9 200,0
	3. Субсидии за програми и проекти за подпомагане на дейци на културата и изкуството упражняващи свободни професии	7 148,0	0,0					
	4. Издръжка	64,7						
III.	Администрирани разходни параграфи по	3 242,3	152,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1. Субсидии за творчески проекти и други разходи за създаване, съхраняване и разпространение на произведения на изкуството и културата и за опазване и популяризиране на културно-историческото наследство на основание ЗЗРК	3 225,6	152,5					
	2. Програма "Творческа Европа"	16,7						
	3.....							
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	36 811,1	8 101,6	8 600,0	9 200,0	9 200,0	9 200,0	9 200,0
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	34 450,0	8 854,1	9 260,6	9 898,9	9 898,9	9 898,9	9 898,9
	Общо разходи (I.+II.+III.):	37 811,3	9 381,9	9 260,6	9 898,9	9 898,9	9 898,9	9 898,9
	Численост на щатния персонал	10	11	11	16	16	16	16
	Численост на извънщатния персонал							

1800.02.02 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ФИЛМОВО ИЗКУСТВО“

Цели на бюджетната програма

- Подпомагане създаването на конкурентно способни български игрални, документални и анимационни филми, разпространението и международното промоциране на българското кино;

- Разширяване на възможностите за дебют на млади автори във филмовия процес и на зрителската аудитория на българските филми

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	Целева стойност				
„1800.02.02 Бюджетна програма „Филмово изкуство”” (класификационен код и наименование на бюджетната програма)					
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1. Създадени игрални, документални и анимационни филми	Брой филми	44	44	44	44
2. Дебютни филми	Брой филми	6	6	6	6
3. Международни копродукции с българско участие	Брой филми	9	10	10	10
4. Подкрепени български филми за разпространение	Брой филми	26	26	26	26
5. Реализирани форми на информационна политика за пропаганда на българската култура	Брой	35	35	35	35
6. Участие на български творци в международни проекти и прояви	Брой участия	60	60	60	60
7. Зрители в киносалони	Брой зрители	140000	140000	140000	140000
8. Чуждестранни продукции с възстановени разходи на територията на РБългария	Брой филми	6	6	6	6
9. Създадени сериали	Брой филми	4	4	4	4

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Позитивни въздействия:

- Стабилизиране на пазарните цени на услуги за филмопроизводството в страната

- Стабилизиране на инфлационния процес у нас и европейските страни
 - Приемане на антимонополно законодателство за създаване на потенциална конкуренция, което да разшири възможностите за разпространението на български и европейски филми в киносалоните
 - Промени в Закона за меценатството и в Закона за радиото и телевизията за привличане на инвестиции във филмопроизводството
 - Разширяване възможностите за достъп до европейски фондове и програми
- Негативни явления:
- Пазарната структура в областта на разпространението и кинопоказа, която ограничава ефективната конкуренция и присъствие на български филми в киносалоните
 - Влияние на неблагоприятни инфлационни процеси
 - Намаленото финансиране по бюджета на ИА НФЦ

Информация за наличността и качеството на данните

- Собствена информация на ИА НФЦ за показателите по т.1-6 и т.8-9 и статистически данни от разпространителите на български филми, представени съгласно чл.42 на ЗФИ

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

- Разработване на политика за стабилизиране на филмовия процес;
- Обективна и прозрачна конкурсна процедура при селекцията на филмови проекти;
- Създаване на устойчив механизъм за навлизане на млади автори във филмовия процес;
- Въвеждане на устойчиви механизми и практики за международна промоция на новите български филми
- Разработване на политика за стабилизиране на филмовия процес;
- Обективна и прозрачна конкурсна процедура при селекцията на филмови проекти;
- Създаване на устойчив механизъм за навлизане на млади автори във филмовия процес;
- Въвеждане на устойчиви механизми и практики за международна промоция на новите български филми

Организационни структури, участващи в програмата

- Изпълнителна агенция "Национален филмов център"

Отговорност за изпълнението на програмата

- Изпълнителният директор на ИА НФЦ, ресорният зам.министър

1. Творчески проекти

1.1. Бюджетна прогноза за реализиране на творчески проекти в областта на филмовото изкуство, изготвена по изискванията на чл.17, ал.1, ал.4, т.1 от Закона за филмовата индустрия (ДВ, бр.18/02.03.2021г.), според който се предвижда субсидия от държавния бюджет не по-малка от сумата на среднотатистическите бюджети за 12 пълнометражни игрални, 22 пълнометражни документални филма и 250 минути анимация.

<u>Предложение за субсидия по бюджет 2025 (чл.17, ал.4, т.1 на ЗИДЗФИ, ДВ, бр.18/02.03.2021г.)</u>			
	Среднотат. бюджет	Кол-во	Общо /лв/
Игрален филм	1 989 244	<u>12</u>	23 870 928
Документален филм	178 437	<u>22</u>	3 925 614
Анимационно кино	13 579	<u>250</u>	3 394 750
Всичко субсидия:			31 191 292

Бюджетната прогноза **по т.1.1.1.** във връзка с чл.17, ал.3, т.1 и ал.4, т.1 – годишен размер на средствата по схема по чл.26, ал.1, т.1 на ЗФИ – производство на филми:

2025	26 512 605 лв.	10% нарастване	<u>2 651 261</u>
2026	29 163 866 лв.	10% нарастване	<u>2 916 387</u>
2027	32 080 253 лв.	10% нарастване	<u>3 208 025</u>
2028	35 288 278 лв.	10% нарастване	<u>3 528 828</u>

Бюджетната прогноза **по т.1.1.2.** във връзка с чл.17, ал.3, т.2 и ал.4, т.2 – годишен размер на средствата по схема по чл.26, ал.1, т.2 на ЗФИ – възстановяване на разходи:

2025	20 290 288 лв.	10% нарастване	<u>2 029 029</u>
2026	22 319 317 лв.	10% нарастване	<u>2 231 932</u>
2027	24 551 249 лв.	10% нарастване	<u>2 455 125</u>
2028	27 006 374 лв.	10% нарастване	<u>2 700 637</u>

Бюджетната прогноза **по т.1.1.3.** във връзка с чл.17, ал.3, т.3, 4 и 5 и ал.4, т.3 – годишен размер на средствата по схема по чл.26, ал.1, т.3, 4 и 5 на ЗФИ – разпространение на филми; фестивали и културни прояви; промоция и показ на филми:

2025	4 678 695 лв.	10% нарастване	<u>467 870</u>
2026	5 146 565 лв.	10% нарастване	<u>514 657</u>
2027	5 661 222 лв.	10% нарастване	<u>566 122</u>
2028	6 227 344 лв.	10% нарастване	<u>622 734</u>

Бюджетната прогноза **по т.1.1.4.** във връзка с чл.17, ал.3, т.6 и ал.4, т.4 – годишен размер на средствата по схема по чл.26, ал.1, т.6 на ЗФИ – производство на сериали:

2025	2 676 555 лв.	10% нарастване	<u>267 656</u>
2026	2 944 211 лв.	10% нарастване	<u>294 421</u>
2027	3 238 632 лв.	10% нарастване	<u>323 863</u>
2028	3 562 495 лв.	10% нарастване	<u>356 249</u>

Бюджетната прогноза **по т.1.1. във връзка с чл.17, ал.3 и ал.4 – годишен размер на средствата по схеми по чл.26, ал.1 на ЗФИ:**

2025	54 158 143 лв.
2026	59 573 959 лв.
2027	65 531 356 лв.
2028	72 084 491 лв.

Предложението към проекто-бюджета за 2025-2028г. е изготвено на основата на средностатистическите бюджети по данни за 2023г. (сложна година във връзка с последиците от обявената през 2020 и 2021г. от СЗО пандемична обстановка в световен мащаб, породена от коронавирус COVID-19 и приетите от държавите мерки за ограничаване и неразпространение на коронавирус COVID-19, политическата и икономическата обстановка в страната и чужбина, в рамките на която беше синхронизирано българското законодателство спрямо европейското и ръста на производство на филмовия процес, който беше забавен по обективни причини) като предвидените стойностите за 2025г., 2026г., 2027г. и 2028г. са съобразени изпълнението на стратегическите и оперативни цели и приоритети на ИА НФЦ, определени и залегнали в ЗФИ и предвижданията за темпа на инфлация и специфични показатели за филмовата индустрия, както и предвижданията за значително нарастване на международните копродукции в светлината на новоприетата от Съвета на Европа - Европейска конвенция за кинематографска копродукция. Това води до по-благоприятни условия за подкрепа на продукции от страните с нисък производствен капацитет.

От 2005г., когато влезе в сила Законът за филмовата индустрия, е констатирана стабилност на разходите за документални и анимационни филми. По тази причина за сумата на субсидията е определяща средната стойност за създаване на игрален филм. Промяната на средния бюджет за игрален филм през 2023 г., който формира 76,53% (т.1.1.1.) относителен дял в общата сума на субсидията, се дължи на следните причини, които не се отразяват в инфлационните индекси на НСИ:

1. постоянно нарастване на цените на ел.енергия и горивата (особено дизел, с което работят тежкотоварните коли и агрегат за осветление) през последните години, а транспортните разходи съставят средно 6% от бюджета;

2. увеличение на възнагражденията на основния творчески състав, формирано на база минимална работна заплата за страната през годината, влизането на РБългария в Европейския съюз позволи увеличение на броя на копродукциите с българско участие, което наложи доближаването на възнагражденията за положен труд, съобразени с европейските стандарти във филмовата индустрия.

3. увеличение на възнагражденията на помощните технически лица в продукциите (осветители, кранисти, фартисти, асистенти, реквизитори, организатори, гардеробиери, гримьори, скриптери) поради увеличени брой чужди продукции на услуги. Тези специалисти се наемат на пазарен принцип и не е възможна драстична разлика в заплащането им за работа във филмови проекти, финансирани от ИА НФЦ. Средното увеличение на тези разходи е между 25% и 56% за различните специалности;

4. увеличение на наемните цени на монтажна техника поради въвеждане на нови технологии;

Особено важно обстоятелство от стратегическо значение е фактът, че поради ограничения лимит на средства за филмопроизводство за периода 1996 - 2001, българските филми съзнателно ограничаваха постановъчните си възможности. Снимаха се камерни филми, с беден декор и костюм, почти без специални ефекти, което снижава художественото им качество и ги поставя в неравностойно положение спрямо чуждите филми. През този период не са създадени филми, пресъздаващи условна реалност (историческа или приказна), с динамично действие и масови сцени. Желанията и амбицията на авторите да обогатят жанрово и сюжетно филмите си неминуемо рефлектират в производствената им стойност. Нашето кино продължава да получава международно и национално признание. Продължават да печелят награди и филмите, създадени в предишните години. Множеството участия, получени награди и отличия от международни фестивали на български филми, доказва ефективността на избраната стратегия за развитие на българското кино. Въпреки малкото на брой премиерни български филми, които са прожектирани в киносалоните наред с касови американски филми, нашето кино продължава да получава национално признание чрез интереса на зрителите към българското кино спрямо предходните години преди влизането в сила на ЗФИ.

През 2026г., 2027г. и 2028г. е предвидено нарастване на субсидията с 10% - минимален ръст като се има предвид инфлационният процес и тенденцията на доближаване на бюджета на български игрален филм до нискобюджетните европейски филми.

По-значителното национално финансиране по прогноза предвижда увеличаване на българските филми – копродукция с европейски страни до 50 на сто от общия им брой (3-4 игрални и 6-8 документални филма ежегодно). Разширяването на интеграцията с европейски

кинематографии ще допринесе за издигане художественото и техническо качество на филмите и ще разшири възможностите за разпространение на българското кино на международния пазар.

2. Членски внос в международни организации в областта на киното – 570 000 лева за всяка година

Бюджетната прогноза за средства за членски внос в международни организации, фондове и програми в областта на филмовата индустрия, в които членува РБългария, се изготвя по изискванията на чл.6, ал.1, т.6 и чл.17, ал.1 на ЗФИ (ДВ, бр.№ 18/2021)

Организациите, за които са планирани средства са Фонд “ЕВРОИМАЖ” за европейски копродукции към СЕ, за Европейската Аудиовизуална Обсерватория, за Югоизточно европейска филмова мрежа /SEE CN/, за Европейска филмова промоция /EFP/ и Асоциация на Европейските филмови продуценти /EFAD/. Членските вноски за периода 2025 - 2028 година се запазват, като регулярни. Средствата са планирани по информация за предстоящо актуализиране на сумите:

- за Фонд “ЕВРОИМАЖ” - в размер до 500 000 лв.
- за Европейската Аудиовизуална Обсерватория - в размер до 26 000 лв.
- за Югоизточно европейска филмова мрежа /SEE CN/ – в размер до 20 000 лв.
- за Европейска филмова промоция /EFP/ - в размер до 4 000 лв.
- за Асоциация на Европейските филмови продуценти /EFAD/-в размер до 20 000 лв.

Фонд “ЕВРОИМАЖ” към СЕ насърчава европейската аудиовизуална индустрия чрез предоставяне на финансова подкрепа на европейските кинематографични произведения (копродукции) като по този начин поощрява сътрудничеството между държавите-членки и по-широкото разпространение на европейските филми. От 1993г. България е член на Фонд „Евроимаж” и чрез своите официални представители участва в провежданите заседания за разглеждане и одобряване на кандидастващи за финансиране филмови проекти.

Югоизточно европейска филмова мрежа /SEE CN/ е международна инициатива, обединяваща държавни институции и професионални и неправителствени организации в сферата на киното от Югоизточна Европа. SEE CN, създадена през 2001г. действа като аналог на други регионални организации в Европа, като осигурява възможност за подкрепа на копродукции и съвместни промоционални прояви на страните членки от региона.

Европейската Аудиовизуална Обсерватория /ЕАО/ е създадена в Страсбург през 1992г. в отговор на липсата на информация и прозрачност в аудиовизуалната индустрия. ЕАО предоставя сравнителен европейски преглед на аудиовизуалната индустрия в 41 различни страни, както и подробен анализ на националните и регионалните индустрии. България е член

на ЕАО от 1993г. и като такъв е включена във всички специализирани издания и база данни и съответно има достъп до статистически данни и правни консултации в областта на аудиовизуалното законодателство, авторското право и сродните му права.

Европейска филмова промоция /EFP/ е европейска организация на филмови институции, занимаващи се с промоция на европейско кино в световен мащаб. Особено важно е тяхното участие в инициативите на големите международни филмови фестивали като Берлин, Кан и др.

Асоциация на Европейските филмови продуценти /EFAD/ е организация на директорите на филмовите центрове в Европейския съюз, която се занимава с важни въпроси на единната политика на европейското кино, като ги поставя за разрешаване пред ЕК. Интересите, които EFAD защитава, са свързани със защитаването на юридически казуси в интерес на кинодейците.

3. Финансиране на национални и международни фестивали и конкурси – 590 000 лева за всяка година

Бюджетната прогноза за средства за финансиране на национални фестивали, организирани от ИА НФЦ, се изготвя по изискванията на чл.6, ал.1, т.6 и чл.17, ал.1 на ЗФИ (ДВ, бр.№ 18/2021).

Предвидени са средства за организирането и ежегодното (2025г., 2026г., 2027г., 2028г.) провеждане от ИА НФЦ на националните кинофестивали „Златна роза” - в размер до 250 000 лв. за всяка година и „Златен ритон” - в размер до 140 000 лв. за всяка година, както и ежегодното представяне на РБългария чрез самостоятелен щанд на МКФ в Кан и в Берлин (2025г., 2026г., 2027г., 2028г.) в размер на 200 000 лв. за всяка година.

4. Съфинансиране по Програма Творческа Европа на ЕС - 140 000 лева за всяка година

Бюджетната прогноза за средства за съфинансиране по Програма Творческа Европа на ЕС, се изготвя по изискванията на чл.6, ал.1, т.15 на ЗФИ (ДВ, бр.№ 18/2021)

Програма „ТВОРЧЕСКА ЕВРОПА–МЕДИА” на ЕС подпомага развитие на филмови проекти, подкрепя на филмови фестивали, тренингови програми, дистрибуция /разпространение/ на европейски ненационални филми на територията на РБългария, автоматична подкрепа към дистрибуторски компании на база реализиран „box office” (генериране и реинвестиране в нови проекти), подкрепа за киносалони и филмови пазари (СФФ-Мийтинг).

Принципът на финансиране се запазва, ежегодно в размер на 140 000 лв., като сумата се разделя в съотношение 60% от Европейската комисия и 40% от българска страна, осигурявани от Министерство на културата. Това финансиране осигурява функционирането на Бюро

Творческа Европа - офис МЕДИА-София към Програма Творческа Европа на ЕС, съобразно вътрешните лимити на ЕК за малките страни-членки, между които е България.

5. Администриране на дейността – необходими капиталови разходи

Тази функция е организационно необходима за дейността на ИА НФЦ, но по това перо по бюджета на ИА НФЦ не са одобрявани средства от 2006 г. Предвидените капиталови разходи за 2025 г. в размер на 145 000 лв., за 2026 г. - 50 000 лв., за 2027 г. – 27 000 лв. са предназначени за модернизация и закупуване на офис техника и оборудване, както и ремонт на работните помещения на ИА НФЦ, находящи се в сградата на бул.„Дондуков”-2А.

за 2025г. в размер на 145 000 лв:

- основен ремонт на работни помещения на ИА НФЦ, ремонт и подмяна на съществуващи ел.инсталации - 100 000 лв.

- закупуване на 4 бр. компютърни конфигурации и оборудване за нуждите на ИА НФЦ – 10 000 лв.

- разработване на програмен продукт за прием, оценка, анализ и управление на проекти – 35 000 лв.

за 2026г. в размер на 50 000 лв:

- ремонт на кинозала и филмово хранилище на ИА НФЦ, находящи се в сградата на бул.„Дондуков”-2А – 50 000 лв.

за 2027г. в размер на 27 000 лв:

- ремонт на работни помещения на Бюро „МЕДИА-България”, находящи се в сградата на бул.„Дондуков”-2А – 15 000 лв.

- подновяване на офис-оборудване и закупуване на компютърни конфигурации за нуждите на ИА НФЦ – 12 000 лв.

6. Администриране на дейността - консултативно-експертни органи по чл.8, ал.1 на ЗФИ (ДВ, бр.18/2021) и ППЗФИ (ДВ, бр.67/2021)

Програма 4 “Филмово изкуство” се изпълнява съобразно изискванията на Закона за филмовата индустрия /ЗФИ/, Правилника за прилагането на ЗФИ и Закона за държавните помощи, по схеми за държавна помощ при спазване на изискванията и сроковете на Регламент (ЕС) № 651/2014 и Регламент (ЕС) № 1407/2013 и в съответствие с финансирането по бюджета на ИА НФЦ. Държавното подпомагане на филмовата индустрия цели: утвърждаване на филмовото творчество като важна област на националната култура; стимулиране на производството, разпространението, промоцията и показ на националната филмова продукция; поощряване създаването и разпространението на високохудожествени произведения на филмовото творчество; защита и съхраняване на филмовото творчество като

част от европейското и световното културно наследство. Сред приоритетите на държавната политика във филмовата индустрия са: правото на обществен достъп до разнообразни форми на филмовото творчество; защита на правата и интересите на зрителите; подкрепа на нови таланти и млади автори; представяне на българското кино в страната и в чужбина; създаване на условия за работа на чуждестранни филмови продукции на територията на страната. Стратегическите цели се определят съвместно с Националния съвет за кино, който е консултативен орган към Министъра на културата.

Функциите на НСК са определени в чл.9, ал.4 на ЗФИ и чл.4, ал.1 на ППЗФИ. Националният съвет за кино провежда редовни заседания най-малко 4 пъти годишно.

Националните художествени комисии по игрално, документално и анимационно кино - също консултативен орган по ЗФИ, разглеждат постъпилите проекти, оценяват ги по критериите на чл.27, ал.1 на ЗФИ и ги класират за държавно подпомагане с мотивирано решение за всеки проект. На основание чл.46 на ППЗФИ ежегодно се провеждат конкурси, организирани в конкурсни сесии, както следва: 2 редовни сесии за производство на игрално кино, 2 редовни сесии за производство на документално и научно-популярно кино, по 2 редовни сесии за производство на игрални, документални и анимационни сериали; 4 извънредни сесии за проекти по чл.31 на ЗФИ със заседания на НХК; 1 сесия за проекти, които са копродукция с БНТ или друг телевизионен оператор с национален обхват със заседания на НХК и извънредни сесии за проекти по чл.30а на ЗФИ със заседания на НХК.

Националната комисия за оценка на проекти за възстановяване на разходи - също консултативен орган по ЗФИ, разглежда постъпилите проекти и извършва проверка на раздел А от Квалификационния тест, постъпил със заявлението по приложение № 5б към чл.42, ал.1, т.6 на ППЗФИ, за съответствие му със сценария и дали е постигнат резултат от 4 точки. Оценката, изразена в точки, се отразява в протокол. Всеки проект, който кандидаства за възстановяване на разходи, се оценява като културен продукт по критериите на чл.35е, ал.2, т.3 на ЗФИ. На основание чл.51а на ППЗФИ разглеждането на проекти се провежда регулярно най-малко един път месечно, в случай на постъпили проекти, на заседания на НКОПВР.

Националната комисия за разпространение на филми - също консултативен орган по ЗФИ, разглежда постъпилите проекти, оценява ги по критериите на чл.27, ал.4 на ЗФИ и ги класират за държавно подпомагане с мотивирано решение за всеки проект. На основание чл.46 на ППЗФИ ежегодно се провеждат конкурси, организирани в конкурсни сесии, най-малко 2 редовни сесии за разпространение на филми със заседания на НТКРФ.

Националната комисия за фестивали и културни прояви - също консултативен орган по ЗФИ, разглежда постъпилите проекти, оценява ги по критериите на чл.27, ал.5 и ал.6 и ги

класират за държавно подпомагане с мотивирано решение за всеки проект. На основание чл.46 на ППЗФИ разглеждането на проекти се провежда ежегодно, организирано в сесии, най-малко 2 редовни сесии за фестивали и културни прояви със заседания на НКФКП.

Националната комисия за категоризация на филми - също консултативен орган по ЗФИ, предлага на изпълнителния директор на ИА НФЦ категория за всеки филм, подлежащ на разпространение и/или показ на територията на РБългария. Съгласно чл.21 на ППЗФИ, Националната комисия за категоризация на филми провежда заседания след подаване на писмено искане по чл.37, ал.1 на ЗФИ по образец в електронната система „СТАСИ” от съответния дистрибутор на филма или продуцент на сериала.

Националната техническа комисия - също консултативен орган по ЗФИ, оценява техническото качество на завършените филми, получили държавно подпомагане по реда на ЗФИ и ППЗФИ. Чрез оценката се осъществява аудиовизуален контрол на качеството в сертифицирана еталонна среда за цифрова или лентова кинопрожекция. НТК се свиква на редовни заседания за оценяване на техническото качество на филмите, когато е постъпила заявка.

Финансовата комисия – 1-ви състав - също консултативен орган по ЗФИ, извършва експертна оценка на постъпилите проекти съгласно критериите на чл.27, ал.1, т.3 и 4, ал.4, ал.5 и ал.6 и чл.35в на ЗФИ и предлага на изпълнителния директор на ИА НФЦ размера на държавното финансово подпомагане за всеки проект за производство и разпространение на филми, за фестивали, културни прояви, промоция и за показ на филми. На основание чл.46 на ППЗФИ ежегодно се провеждат конкурси, организирани в конкурсни сесии, най-малко 2 редовни сесии за фестивали, културни прояви, промоция и показ на филми със заседания на ФК. На основание чл.55, ал.1 на ППЗФИ, заседанията на Финансовата комисия се провеждат регулярно и са най-малко веднъж в месеца.

Финансовата комисия – 2-ри състав - също консултативен орган по ЗФИ, извършва финансова оценка и одобрява размера на разходите на проекти, разгледани и оценени от комисията по чл.8, ал.1, т.2 на ЗФИ, които подлежат на възстановяване по схема за държавна помощ по чл.26, ал.1, т.2 на ЗФИ. Съгласно чл.57, ал.7 на ППЗФИ извършва проверка на раздел „Б” от Квалификационния тест, постъпил със заявлението по приложение № 5б към чл.42, ал.1, т.6 на ППЗФИ, като кандидатът трябва да е постигнал най-малко общо 14 точки от раздели „А” и „Б”, за да бъде проектът допустим. Одобреният размер на разходите, получен от кандидата при проверката по чл.57, ал.7 на ППЗФИ, се отразява в протокол.

Приемателната комисия - също консултативен орган по ЗФИ, извършва проверка за съответствие на одобрения за финансиране проект по чл.26, ал.1, т.1 и 6 на ЗФИ с готовия

филм, съответно сериал, като взема предвид правото на режисьора за авторска интерпретация на сценария при пресъздаването му в аудиовизуално произведение. Проверката се извършва съгласно критериите по чл.40б, ал.2 на ППЗФИ. заседанията на Приемателната комисия се провеждат поне веднъж на три месеца.

Дейността на органите по чл.8, ал.1 на ЗФИ се обслужва от административните звена на агенцията.

Съгласно чл.15, ал.1 на ЗФИ, агенцията създава и поддържа регистър на експерти, които участват в комисиите по чл.8, ал.1, т.1, 2, 4, 5, 7 и 8 на ЗФИ: режисьори, продуценти, сценаристи, оператори, актьори, кинокритици и художник-постановчици в анимационното кино, които отговарят на изискванията на чл.15, ал.2 на ЗФИ.

Съгласно чл.19, ал.1 на ЗФИ, агенцията създава и поддържа единен публичен регистър на: независимите продуценти; доставчици на филмопроизводствени услуги, разпространителите на филми в РБългария; лицата, осъществяващи показ на филми на територията на РБългария; киносалоните в РБългария; филмовите продукции, осъществявани от чуждестранни продуценти на територията на РБългария; филмите, получили виза за разпространение и показ в РБългария; филмите, създадени с подкрепата на агенцията или съвместно с БНТ; проекти, получили държавно подпомагане при кандидастване по схеми за държавна помощ по чл.26, ал.1 на ЗФИ; професионални организации и юридически лица с нестопанска цел с дейност в областта на филмовата индустрия.

По реда на 43 на ЗФИ, в ИА НФЦ се обработва подадена статистическа информация от лицата, осъществяващи разпространение и/или показ на филми на територията на РБългария. Информацията се предоставя до 15-о число на следващия месец.

На основание чл.6, ал.1, т.11 на ЗФИ, Агенцията упражнява продуцентските права върху български игрални, документални и анимационни филми, с чиито продуцентски права разполага, съгласно § 51, ал.5 от ПЗР на ЗАПСП.

На основание чл.6, ал.1, т.3 на ЗФИ, Агенцията разработва проекти на нормативни актове в областта на филмовата индустрия.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата

№	1800.02.02 Бюджетна програма „Филмово изкуство“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	1 742,0	1 816,1	1 721,7	1 800,2	1 800,2	1 800,2	1 800,2
	Персонал	970,9	1 081,9	997,4	1 144,9	1 144,9	1 144,9	1 144,9
	Издръжка	746,2	734,2	724,3	655,3	655,3	655,3	655,3
	Капиталови разходи	24,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на	1 639,5	1 696,2	1 721,7	1 800,2	1 800,2	1 800,2	1 800,2
	Персонал	905,3	1 001,4	997,4	1 144,9	1 144,9	1 144,9	1 144,9
	Издръжка	709,3	694,8	724,3	655,3	655,3	655,3	655,3
	Капиталови разходи	24,9						
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	102,5	119,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал	65,6	80,5					
	Издръжка	36,9	39,4					
	Капиталови разходи							
	От тях за: *							
	1.Програма "Творческа Европа"	102,5	119,9					
	2.....							
	3.....							
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	-569,7	24 958,2	53 619,8	54 455,9	55 809,9	57 086,7	58 279,2
	1.Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности в областта на филмовото изкуство	310,6	365,9	297,8	297,8	297,8	297,8	297,8
	2.Субсидия за творчески проекти - за създаване и разпространение на български филми и копродукции с българско участие на основание ЗФИ в т.ч. за:	-880,3	24 592,3	53 322,0	54 158,1	55 512,1	56 788,9	57 981,4
	2.1.Субсидия за творчески проекти за създаване и разпространение на български филми и кинопродукции с българско участие на основание на ЗФИ (Схема по чл. 26, ал. 1, т. 1, т. 3, т. 4 и т. 5)			30 781,0				
	2.2.Субсидия за схема за държавна помощ за проекти за възстановяване на разходи за производство на филми на основание на ЗФИ (Схема по чл. 26, ал. 1, т. 2)			20 095,3				
	2.3.Субсидия за схема за държавна помощ за проекти за създаване на сериали на основание на ЗФИ (Схема по чл. 26, ал. 1, т. 6)			2 445,7				
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.....							
	2.....							
	3.....							
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	-569,7	24 958,2	53 619,8	54 455,9	55 809,9	57 086,7	58 279,2
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	1 069,8	26 654,4	55 341,5	56 256,1	57 610,1	58 886,9	60 079,4
	Общо разходи (I.+II.+III.):	1 172,3	26 774,3	55 341,5	56 256,1	57 610,1	58 886,9	60 079,4
	Численост на щатния персонал	13	51	13	16	16	16	16
	Численост на извънщатния персонал							

1800.02.03 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „СЦЕНИЧНИ ИЗКУСТВА“

Визия на програмата

Делегираните бюджети в системата на сценичните изкуства се прилага от 2011 година. Последните четири години, пандемията от COVID 19 и предприетите мерки в областта на сценичните изкуства с въвеждането на допълнителен компонент за ограничена дейност, заедно с 15 годишния период на прилагане на делегирани бюджети в сценичните изкуства е достатъчно основание за предприемане на действия за анализ и оценка, за подобряване на модела на финансиране в системата на държавните културни институти в областта на сценичните изкуства, както и увеличаване на стандартите, стъпка предприета през 2023 г. с Постановление № 88 от 1 юни на Министерския съвет.

Функционирането на мрежата на културните институти в областта на сценичните изкуства, осигуряването на ефективно управление на процесите в тях, многообразието на предлаганите продукти и все по-широкия достъп на аудиторията до художествения продукт са основни за изпълнението на политиката. Важен аспект при развитието на политиката е реализиране на партньорски проекти по-добра координация с местните власти и, както и ефективно използване на разпространителските мрежа.

През следващия четири годишен период, след анализа и оценката на системата, ще се работи върху оптимизиране на Методиката и подобряване на начина на финансиране в системата като ще бъдат изработени механизми за ефективен мониторинг на дейността им. С промените във Методиката за 2024 г. вече са направени стъпки за подобряване на условията за работа в сценичните институти.

Предоставянето на финансова подкрепа на конкурсен принцип е дейност от изключителна важност за изпълнението на стратегическата цел за стимулирането на жанровото многообразие в областта на сценичните изкуства. Фокусът върху частните културни организации допринася за постигане на едни от основните цели - равнопоставеност на субектите в областта на сценичните изкуства и създаването на конкурентна среда. Развитието на културните процеси в България и тяхното синхронизиране с европейските практики чрез увеличение на заложените средства по програмата в следващия тригодишен период ще допринесе за културното и жанрово многообразие.

Усъвършенстване и модернизирание на учебната база и бита на учениците в средните училища по изкуствата и културата.

Насърчаване и подпомагане творческото израстване на деца с изяви в областта на изкуствата и културата.

Цели на бюджетната програма

Съвременният модел на сценичните изкуства е постоянен и динамичен процес в мрежа от сценични институти с добре развит мениджмънт за производството и разпространението на сценичния – театрален, музикален и танцов продукт. Създаденият в сценичната лаборатория на театъра, на музикалния или танцовия институт спектакъл е естетически и духовен продукт, насочен към зрителската аудитория. Реализираният високо художествен спектакъл търси широк диалог в публичното пространство - от детската до зрялата публика. Осигурява му се все по-широк достъп и разпространение - от най-развитите градски центрове до най-отдалечените региони.

Развитието и необходимостта от непрекъснато усъвършенстване на мениджмънта в държавните културни институти в областта на сценичните изкуства е съобразено с динамиката на сектора и променящите се условия на средата.

Действащата система за финансиране е ориентирана към постигане на конкретни и измерими резултати от дейността на сценичните институти, към повишаване на прозрачността и ефективността при финансирането и прилагането на ясни и предсказуеми критерии за това. Системата подпомага и процеса на пазарното им ориентиране. В резултат се постига по-голямо многообразие на предлаганите продукти, увеличаване на броя на зрителите, усъвършенстване на мениджмънта и осигуряване на все по-широк достъп на аудиторията до художествения продукт. При анализа на зрителския ресурс през изтеклия период беше отчетен ръст в по-големите сценични институти, което поставя изключително тежкия проблем с недостатъчните бюджетни средства за разплащане по определените в Методиката за финансиране условия и стандарти. Резултатът от този анализ доведе до по-усъвършенстван модел на финансиране при запазване предимствата на делегираните бюджети, регламентирани в Закона за закрила и развитие на културата. Утвърден беше нов показател за стандартите, базиран на реалните приходи от билети, диференциран според спецификата на отделни групи културни институти. Поради това важен акцент през следващия четири годишен период ще бъде полагане на усилия за оптимизиране на Методиката за финансиране и на начина на финансиране на отделните сценични институти и за непрекъснат мониторинг на дейността им.

Полза/ефект за обществото от провежданата политика (не е приложимо за функционалните области) и/или очакваните резултати от изпълняваните задачи в съответната функционална област

Дирекция „Сценични изкуства и художествено образование“ активно участва в изпълнението на политиката в областта на създаването и популяризирането на съвременното изкуство в страната и чужбина чрез многообразната дейност на държавните културни институти в областта на сценичните изкуства и програмите за подкрепа на частните сценични организации. Създаването на висококачествени художествени произведения в областта на сценичните изкуства и разширяването на достъпа на аудиториите тях са в приоритетите както по отношение на държавните сценични институти, така и на частните сценични организации. Вниманието за изпълнението им от частните организации е заложено в критериите за оценка на проектните предложения, с които кандидатстват на сесиите за подкрепа в дирекцията. Ползата/ефектът за обществото се измерва с качеството на одобрените проекти, а именно това е и гаранцията, че до обществото ще достигнат творчески продукти с високи художествени и възпитателни качества. Факт е, че последните обявени сесии насочват фокуса си към съвременното изкуство. Участието на творци от цял свят в програмите на държавните културни институти и подкрепата на проекти, в които взимат участие такива творци допринася за популяризирането на българското изкуство и българските творци.

Ежегодно Министерството на културата подкрепя фестивали и събития, включени в културния календар по няколко програми. В програмата за фестивали и значими национални събития в областта на културата се подкрепят устойчиви и важни събития с национален и международен характер, които формират националната културната визия и развиват българската култура.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

- Творческите организации;
- Неправителствения сектор;
- Професионални културни институти;
- Образователни институти;

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ		
Ползи/ефекти:		Целева стойност

Показатели за изпълнение	Мерна единица	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1.Театрални представления и музикални спектакли и концерти	Брой представления	14 850	15 000	15 000	15 000
2.Посетители сценични спектакли и концерти общо, в т.ч. и за целите на методиката	Брой посетители	2 200 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000
3 Субсидии за творчески проекти в областта на сценичните изкуства	Брой проекти	180	180	180	180
4.Субсидии за творчески проекти в областта на сценичните изкуства	лв.	3 300 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000

1. Индикатори за брой представления в областта на театъра, музиката и танца (т.1 в таблицата) са във връзка с поставената цел - Създаване на съпричастност с постиженията на съвременната култура и изкуствата

През първото полугодие на 2024 г. държавните сценични институти продължават да осъществяват дейността си при условията на чл. 23а от Закона за закрила и развитие на културата. С началото на 2023 г. културните институти в областта на сценичните изкуства, изпитаха известни затруднения. В тази връзка с Постановление № 88 от 1 юни 2023 г. бяха увеличени единните разходни стандарти за финансиране на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните, които влязоха в сила от 1 октомври 2023 г. За краткото време до края на 2023 г. сценичните институти успяха наваксат само частично приходите си и да стабилизират системата на държавните културни институти в областта на сценичните изкуства, което успешно продължи и през първото полугодие на 2024 г. През първото полугодие на 2024 г. са реализирани 7 698 спектакли и концерти от държавните културни институти, За сравнение през със същия период на 2023 г. спектаклите и концертите са 7 127. С увеличените стандарти сценичните институти постепенно се връщат към нормалните условия на работа и успяват да повишават своите количествени показатели за дейност.

2. Индикаторите за публики в областта на сценичните изкуства (т.2 от таблицата) отчитат достъпа на зрителски аудитории до сценичен продукт.

Броят на зрителите за първото полугодие на 2024 г. е 1 216 892. За сравнение през същия период на 2023 г. техният брой е 1 123 937. По отношение на разширяване достъпа до култура всяка година репертоарните планове на институтите включват нови заглавия, предназначени за покриване диапазона от зрителски интереси, осъществяват се турнета до крайни и отдалечени населени места – Малко Търново, Петрич, Сандански и др., които са в териториалния обсег на институтите. За този период бяха реализирани нови премиери в областта на театралното и нови концерти в областта на музикалното изкуство чувствително надхвърлящи броят им за първото шестмесечие на 2023 г. Турнетата в страната бяха също са увеличени с преодоляването на последиците от постковидната ситуация. Друг важен фактор в изпълнението на залегналата стратегическа цел е работата на институтите с училищата по сключеното Споразумение между Министерството на културата и Министерството на образованието и науката. Редица театрални и музикални институти предоставиха възможност за посещение на спектакли и концерти, свързани с изучавания учебен материал в сферата на образованието.

Повишаването на стандартите от 1 октомври 2023 г. дава всички основания да се очаква нормализиране и стабилизиране на дейността на сценичните институти до края на 2024 г. Промяната в Методиката за финансиране на сценичните институти за 2024 г., с която бяха увеличени и допълнителните компоненти по дейността на културните институти, осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства и увеличаването на цената на допустимите за финансиране билети до 30 лв., влезли с промяна в ЗЗРК предполага увеличаване на показателите и нормализиране на дейността на държавните сценични институти до края на бюджетната година.

3. Индикаторите за субсидии на творчески проекти (т. 3 и т.4 от таблицата) отразяват подкрепата на Министерство на културата за творчески проекти и събития в областта на сценичните изкуства.

През 2024 година субсидиите за творчески проекти са в размер на 2 700 000 лв. До момента през 2024 г. са проведени 6 сесии, а 3 са още в процес на реализация. Ежегодно организациите, подаващи проекти в сесиите в областта на сценичните изкуства, които се обявяват от Министерство на културата се увеличават. Наблюдава се и неколкостранно нарастване на разходите за производството или разпространението на сценични произведения поради пандемията и кризата.

Финансирането на проектен принцип в областта на сценичните изкуства е единствения начин за подкрепа на частни културни организации с дейност в областта на изкуствата и увеличаването на средствата по програмата ще даде възможност за по-цялостна подкрепа на

подаваните проекти. Поради липса на достатъчно средства по програмата до сега проектите се финансират частично, като се намалява техния бюджет поради недостиг на средства. Това в повечето случаи се оказва недостатъчно за реализацията на проектите, тъй като и за тези организации важат същите проблеми, свързани с оскъпяването на материалите, последица от динамичните инфлационни процеси, увеличаването на цените на наемите на залите, предвидени за сценичната им реализация и др., както при ДКИ.

С оглед на изложеното може да се търси повишаване на средствата за субсидии за творчески проекти и други разходи за финансово подпомагане създаването и разпространението на сценични произведения на основание ЗЗРК като тя бъде увеличена на 3 300 000 лева.

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Позитивни въздействия:

- Увеличаване на публиката в залите;
- Стабилизиране на пазарните цени на билетите;
- Разширяване възможностите за достъп до финансиране на проектен принцип.

Негативни явления:

- Влияние на неблагоприятни инфлационни процеси;
- Недофинансирането бюджета за сценични изкуства.

Необходими средства по програмата

По тази бюджетна програма се осигуряват средствата за дейността на всички 51 държавни културни институти в областта на сценичните изкуства. През последните години средствата по програмата нарастват и тази тенденция следва да продължи.

Постпандемичния период и икономическата криза показаха, че при такива ситуации липсват институционални механизми за защита на институтите, отговорни за провеждането на държавната политика в сферата на сценичните изкуства. Държавата успя, чрез въведения допълнителен компонент, посредством който до 31.12.2022 г. се осигуряваха възнагражденията и осигуровките на заетите в системата, да осигури спокойствие и да запази всички държавни културни институти. След прекратяването му, с началото на 2023 г. много от сценичните институти усетиха сериозни затруднения и усилията бяха насочени към увеличаване на стандартите. Постановление на Министерски съвет № 88 от 1 юни 2023 г. отговори на необходимостта за адекватно мерки в тази посока, но влизането му в сила едва в края на годината (1 октомври 2023 г.) забави процесите на наваксване и нормализиране на дейността на сценичните институти. Една по-сериозна финансова обезпеченост по бюджета на

Програма „Сценични изкуства“ ще даде възможност на сценичните институти все по-успешно да развиват своята дейност и да достигат до все по-широка зрителска аудитория.

Тези констатации водят до необходимост от увеличаване на следните средства по програмата:

1. Отпуснатите 30 000 000 лв. с ПМС № 203 от 7 юни 2024 г. за тази година са крайно необходими за успешната дейност на сценичните институти. След увеличението на стандартите институти за 1 лв. приход се субсидират със средно до 5 лв. Това ще доведе до разширяване на дейността на сценичните институти и все по-голямо увеличение на приходите. Това налага сериозна необходимост от увеличаване на разходите на сценичните институти и разпределението им в бюджетите им. Предоставянето на средствата цели да компенсира липсата на допълнителен компонент за ограничена дейност и допълнителен компонент за справяне с последиците от нея, поскъпването на редица стоки и услуги и динамизирането на инфлационния процент в постковидния период. Стремешът на държавните културни институти в областта на сценичните изкуства да работят и да продължават развитието на националната политика в областта на сценичните изкуства, както и политиката по доходите оказват влияние и на разходите на институти. Като основна част от разходите на институти остават възнагражденията на персонала, а с останалата част от приходите е трудно да се покрият необходимите производствени и режийни разходи.

От компенсация се нуждае и дейността на сценичните институти в турне, тъй като планираните им разходи за тази дейност в началото на годината и съобразена с репертоарните им програми, бяха разчетени средства за командировъчни от 20 лв., които през април 2023 г. бяха увеличени на 40 лв.

Анализът на приходите и разходите на културните институти показва, че без осигурените средства по допълнителния компонент за ограничена дейност, без промяна в стандартите за финансиране в условията на динамични инфлационни процеси, световна икономическа криза и война в Украйна, сценичните институти не биха могли да продължат да осъществяват творческа дейност и да запазят творческите си екипи. Това ще доведе до сериозни затруднения в голяма част от културните институти да се заплащат стоките и услугите за издръжката на сградите и да се изплащат възнагражденията на заетия художествено-творчески състав, което ще доведе до невъзможност да се създават и разпространяват сценичен културни продукти.

Отпускането на тези средства ще даде възможност на институти да покриват и режийните разходи и да се освободят средства за дейност.

2. 5 000 000 лв. са отпуснати с ПМС №189 от 30 май 2024 г. на Министерския съвет. Тези средства са насочени и за необходими разходи по програмите за подкрепа на държавните и общински институти. В последните години министерството на културата не е осигурявало средства по проекти за държавни и общински институти, които имат сериозна необходимост да развият допълнителни дейности, които до им дадат възможност за по-широк достъп до публики не само в страната, но и на европейската сцена. Предвижда се да бъдат предоставени средства за реализацията на близо 30 стратегически събития, свързани с популяризиране постиженията на съвременното българско изкуство и култура, утвърждаване имиджа на България и българските изкуства в контекста на европейската културна карта и използването на капацитета на страната за постигане на значими приоритети във всички области на културата и изкуствата, както и в сферата на културното наследство.

Последиците от постковидния период и от високото ниво на инфлационните процеси в страната през 2021 – 2023 г. и на по- високо ниво на годишна инфлация за януари 2024 г. спрямо 2023 г., за дейностите в областта на културата, се отразиха на дейността на държавните и общински културни институти, които са бюджетни организации и техните бюджети се формират основно от предоставената им субсидия.

Очакваният ефект от реализиране на целевата програма е свързана със създаване на повече заглавия в афиша в областта на класическите жанрове, повече международни колаборации, по-добри условия на труд за артистичните и творческите екипи на институтите.

Предвижда се да бъдат предоставени средства на близо 100 държавни и общински културни институти за създаване и разпространение на произведения на сценичните изкуства.

Ще се създадат повече предпоставки за изпълнение на основната задача на тези културни институти - да възпитават и формират вкус у публиката, представяйки ѝ качествени класически и нови съвременни произведения, автори и артисти, ще се увеличи и възможността за популяризиране на българското изпълнителско изкуство в страната и чужбина. Популяризирането на българската култура е основен приоритет на българската култура. Създаването на високо-художествени продукти и разпространението ще повдигне авторитета на сценичните ни изкуства и ще популяризира достиженията им.

3. Назряла е необходимост от промяна на Методиката за финансиране на културните институти осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства. В тази връзка в министерството на културата е сформирана е постоянна работна група със задача да преразгледа методиката и да направи предложения за нейната промяна.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1800.02.03 Бюджетна програма „Сценични изкуства“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	174 618,7	207 511,9	200 630,7	223 884,6	223 644,9	225 895,7	215 682,0
	Персонал	126 061,2	154 062,1	121 411,9	134 004,3	134 156,4	134 309,4	134 463,2
	Издръжка	42 219,2	46 802,1	79 218,8	81 218,8	81 218,8	81 218,8	81 218,8
	Капиталови разходи	6 338,3	6 647,7	0,0	8 661,5	8 269,7	10 367,5	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на	174 370,5	206 351,0	200 630,7	223 884,6	223 644,9	225 895,7	215 682,0
	Персонал	125 995,1	153 762,8	121 411,9	134 004,3	134 156,4	134 309,4	134 463,2
	Издръжка	42 108,6	45 970,7	79 218,8	81 218,8	81 218,8	81 218,8	81 218,8
	Капиталови разходи	6 266,8	6 617,5	0,0	8 661,5	8 269,7	10 367,5	0,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	248,2	1 160,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал	66,1	299,3					
	Издръжка	110,6	831,4					
	Капиталови разходи	71,5	30,2					
	От тях за: *							
	1.Програма Еразъм +	70,0	0,0					
	2.Оперно-филхармонични центрове		53,4					
	3.ОПЧР		13,1					
	4.РА14 "Културно предприемачество, културно наследство и сътрудничество"	178,2	1 094,4					
II.	Административни разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	1 809,0	1 945,5	3 250,7	3 250,7	3 250,7	3 250,7	3 250,7
	1.Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности в областта на сценичните изкуства	0,9	0,9	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
	2.Субсидии за творчески проекти и други разходи за финансово подпомагане създаването и разпространението на сценични произведения на основание ЗЗРК	1 808,1	1 865,6	3 250,0	3 250,0	3 250,0	3 250,0	3 250,0
	3.Изплатени хонорари на комисии, съставени от изявени творци в съответната област за разпределяне на субсидии за творчески проекти	0,0	5,5					
	Издръжка		73,5					
III.	Административни разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	46,3	28,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Субсидии за творчески проекти и други разходи за финансово подпомагане създаването и разпространението на сценични произведения на основание ЗЗРК	50,4	28,5					
	2.Програма INTERREGV-A- България-Румъния 2014-2020	-4,1						
	Общо административни разходи (II.+III.):	1 855,3	1 974,0	3 250,7	3 250,7	3 250,7	3 250,7	3 250,7
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	176 179,5	208 296,5	203 881,4	227 135,3	226 895,6	229 146,4	218 932,7
	Общо разходи (I.+II.+III.):	176 474,0	209 485,9	203 881,4	227 135,3	226 895,6	229 146,4	218 932,7
	Численост на щатния персонал	4 859	5110	4611	4611	4611	4611	4611
	Численост на извънщатния персонал							

1800.02.04 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ФЕСТИВАЛИ, КОНКУРСИ, СЪБИТИЯ И ЧЕСТВАНИЯ“

Цели на програмата

✚ Стимулиране, закрила и подкрепа на фестивалите с доказана и безспорна културна и художествена стойност чрез подобряване на планирането, координирането им с други подобни дейности, утвърждаване на техния престиж като важна част от националната идентичност, осъществяване на активен международен диалог и популяризирането на националните достижения у нас и по света.

✚ Съхраняване на традициите и многообразието на българската култура и изкуства, както и поощряване на новаторските търсения и авангардните творчески идеи;

✚ Създаване на условия за подпомагане на културните инициативи по региони, отбелязване на значими годишнини, методически срещи и конференции, насочени към извършване на цялостен анализ за развитието на регионалната културна политика по места;

Предоставяни по програмата продукти/услуги

✚ Популяризиране на културата и изкуствата чрез фестивалите сред различни обществени групи, образователни инициативи и дейности, насочени към включване на групи в неравностойно положение с цел култивиране на лични и обществени добродетели, свързани творчески решения, уважение към традицията и откритост към новите тенденции в културата и изкуствата, интелектуални усилия, сплотеност и по-добри умения за работа в екип, межкултурна толерантност.

✚ Създаване на система за наблюдение, оценка на качеството, анализи и дълготрайни ползи на съществуващите фестивали като основа на целенасочени и аргументирани политики.

✚ Създаване на адекватен капацитет на фестивалите чрез подпомагане на творческите дейности, културните индустрии и изпълнителското изкуство в цялото многообразие от стилове, направления и богато наследство, както и интегрирането на успешни практики в модела на управление.

✚ Активно включване на фестивалите в иновативни инициативи, включително и със средствата и възможностите на съвременните комуникационни технологии.

Основни дейности:

- Създаване на публичен регистър и календар на фестивалите.
- Подпомагане на творчеството в различни видове изкуства чрез фестивалите.

- Създаване на система за наблюдение на качеството на фестивалите..
- Насърчаване на художествената критика чрез участието ѝ във фестивалите.
- Участие на фестивалите в инициативи, насочени към хора в неравностойно положение и етнически малцинства.

Анализът на фестивалите и големите национални събития, които се провеждат в България и се подкрепят от министерството на културата, също показва разширяване в мащабите, свързано с повишен интерес от страна на публиката и творците. Тъй като фестивалите са пространства за срещи и културен обмен, се забелязва тенденция на все по-сериозни амбиции за международни колаборации, участия, включвания в творчески мрежи. За разширяване на достъпа до публиките до най-доброто от европейската и световната сцена са необходими все повече възможности за обмен на информация и финансова подкрепа от програмите за финансиране на Министерството на културата. Значимите фестивали и международни събития са и форма на разпространение на българската култура в световен мащаб.

През първото полугодие на 2024 г. по програмата „Фестивали, конкурси, събития и чествания“ са финансирани 110 проекта на стойност 5 576 000 лв.

Програма „Фестивали, конкурси, събития и чествания“	Мерна единица	Проект 2025	Прогноза 2026	Прогноза 2027	Прогноза 2028
А	Б	1	2	3	4
1. Подкрепени фестивали, изложби, събития и чествания с международно и национално значение	Брой	100	140	180	200

Необходими средства по програмата

През 2024 г. с ПМС № 278 от 8 август Министерският съвет одобри допълнителни разходи в размер на 3 000 000 лв. за финансиране на фестивални събития и чествания, Културен календар по ЗЗРК. С тези средства бяха финансирани изключително важни и значими събития от национален и международен характер, привлякоха много широка зрителска маса. По тази изключително важна политика в областта на създаване и популяризиране на съвременна изкуство в страната и чужбина и достъп до качествено художествено образование е необходимо да продължи подкрепата и повишаването на художественото ниво на създадените културни продукти, които да достигат до нови публики в страната и чужбина. Не по-малко важни са и националните празници и чествания,

отбелязвани в широк обхват на населението с все по качествени сценични произведения. Предвижда се да бъдат предоставени средства за реализацията на повече от 30 стратегически събития, свързани с популяризиране постиженията на съвременното българско изкуство и култура, утвърждаване имиджа на България и българските изкуства в контекста на европейската културна карта и използването на капацитета на страната за постигане на значими приоритети във всички области на културата и изкуствата, както и в сферата на културното наследство. В тази връзка отпуснатите 3 млн. се очаква да станат регулярна подкрепа за разширяването и обогатяването на програмите за фестивални събития и чествания по Културния календар.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	1800.02.04 Бюджетна програма „Фестивали, конкурси, събития и чествания“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	0,0	0,0	3 182,5	3 000,0	3 000,0	3 000,0	3 000,0
	Персонал	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Издръжка	0,0	0,0	3 182,5	3 000,0	3 000,0	3 000,0	3 000,0
	Капиталови разходи	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на	0,0	0,0	3 182,5	3 000,0	3 000,0	3 000,0	3 000,0
	Персонал							
	Издръжка			3 182,5	3 000,0	3 000,0	3 000,0	3 000,0
	Капиталови разходи							
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал							
	Издръжка							
	Капиталови разходи							
	От тях за: *							
	1.....							
	2.....							
	3.....							
II.	Администирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	3 808,4	3 802,2	2 865,2	2 865,2	2 865,2	2 865,2	2 865,2
	1.Субсидии и други разходи за фестивали, конкурси, събития и чествания	3 808,4	3 368,0	2 865,2	2 865,2	2 865,2	2 865,2	2 865,2
	2. Разходи за издръжка на Българско национално участие в XVIII Венецианско Биенале		417,1					
	3.Изплатени хонорари на комисии, съставени от изявени творци в съответната област за разпределяне на субсидии за творчески проекти		17,1					
III.	Администирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	1 356,9	663,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Субсидии и други разходи за фестивали, конкурси, събития и чествания	1 356,9	663,2					
	2.....							
	3.....							
	Общо администирани разходи (II+III):	5 165,3	4 465,4	2 865,2	2 865,2	2 865,2	2 865,2	2 865,2
	Общо разходи по бюджета (I.I+II.):	3 808,4	3 802,2	6 047,7	5 865,2	5 865,2	5 865,2	5 865,2
	Общо разходи (I.+II.+III.):	5 165,3	4 465,4	6 047,7	5 865,2	5 865,2	5 865,2	5 865,2
	Численост на щатния персонал							
	Численост на извънщатния персонал							

Цели на бюджетната програма

Цел на политиката в областта на закрилата на авторското право и сродните му права е **подобряването на закрилата на правоносителите**, чрез комплексни мерки по поддържането на стабилно и балансирано авторско-правно законодателство, отчитащо предизвикателствата на средата; повишаването на информираността на ползвателите и плътността при уреждането на права при използване на закриляни обекти на авторското право и сродните му права чрез насърчаване на гражданскоправния способ на защита; контрол върху организациите за колективно управление на права.

За постигането на стратегическата цел се определят следните оперативни цели:

- ✓ Непрекъснат анализ на приложимото законодателство и консултации със заинтересованите страни, с оглед преодоляването на нормативни дефицити, осигуряването на предпоставки за постигане на справедливи обществени отношения и подобряване на ефективността на правоприлагането в областта на закрилата на авторското право и сродните му права;
- ✓ Подобряване на инструментите за гражданскоправна защита на авторски и сродни на авторските права и насърчаване на колективната защита на правата, осъществявана от регистрираните организации за колективно управление на права. В тази връзка се цели отстраняването на евентуалните пречки организациите за колективно управление на права да осъществяват ефективна защита на управляваните от тях права, като постепенно генералната превенция се измести от административния надзор към колективната авторско-правна защита, осъществявана по гражданскоправен път;
- ✓ Прецизиране на контролната дейност на Министерството на културата, с оглед поддържането на ефективност на контрола и правоприлагането по Закона за авторското право и сродните му права в условията на ограничена административна намеса, с акцент върху контрола на дейността на ОКУП;
- ✓ Търсене на системен подход, който да замени усилията за противодействие на неразрешеното използване на закриляни обекти на авторското право и сродните му права, чрез незаобиколими механизми на присъща за съответната група ползватели регулации, осигуряващи ефективното спазване на правилата от страна на всички пазарни участници;
- ✓ Постигане на добра информираност сред ползвателите по отношение на принципите и начините на уреждане на правата, както и борба за преодоляване на нагласите към неуредено използване;

Във връзка с осъществяването от страна на администрацията на Министерството на културата (дирекция „Авторско право и сродните му права“) на несвойствени функции по „изсветляване“ на собствеността на медиите, предвидени чрез изменение и допълнение на Закона за задължителното депозирание на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (ЗЗДПДПОРДМУ) от 2018 г., специфична цел на изпълнителите на бюджетна програма „Авторско право и сродните му права“ е:

✓ Ревизия на политиката по осигуряване на прозрачност на медийната собственост чрез преразглеждането на систематичното място на регулацията по ЗЗДПДПОРДМУ с прехвърлянето ѝ към Съвета за електронни медии, съчетано с преосмисляне на нейния обхват и мерки за гарантиране на изпълнението на задълженията за деклариране на собственост и финансиране на доставчиците на медийни услуги;

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ 1800.02.05 Бюджетна програма „Авторско право и сродните му права“ <i>(класификационен код и наименование на бюджетната програма)</i>	Целева стойност				
	Мерна единица	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1. Изготвяне на проекти за изменение и допълнение на ЗАПСП в областите на провежданите политики	Брой проекти	1	0	0	0
2. Контрол върху дейността на ОКУП	Брой проверки	4	4	4	4
3. Мероприятия с информационна насоченост	Брой мероприятия	2	2	2	2
4. Административно-наказателна дейност в подкрепа на правноносителите.	Брой проверки	300	200	150	150

Обяснителна бележка относно индикаторите

По отношение на т. 1

Показателят има отношение към постигането на стратегическата цел на администрацията по общо укрепване на средата чрез поддържане на стабилно и балансирано авторско-правно законодателство, отчитащо предизвикателствата на средата. В частност, законодателни предпоставки са необходими за засилването на гражданскоправния способ на защита на закриляните обекти на авторското право и сродните му права, реализиран от организациите за колективно управление на права. Очаква се и преодоляване на конкретни дефицити на Закона за авторското право и сродните му права по отношение на утвърждаването на тарифи на ОКУП.

По отношение на т. 2

Показателят отчита съществена за стабилността и устойчивостта на авторскоправната среда дейност по контрол върху дейността на организациите за колективно управление на права, изместена към момента от оказваното с години съдействие на ОКУП да събират полагащите се на правоносителите възнаграждения, което ангажира съществена част от капацитета на специализираната дирекция.

Провеждането на текущ и последващ контрол върху дейността на субектите на колективното управление на права е очаквано от средите на правоносиители и ползватели, като гарантира добросъвестното изпълнение на функцията по колективно управление и прилагането на най-добри практики.

По отношение на т. 3

Провеждането на мероприятия с информационна насоченост изпълнява стратегическата цел по подобряване на закрилата на правоносителите чрез повишаването на информираността на ползвателите. Информирането обичайно се извършва чрез участие в специализирани семинари, конференции и други събития, и в разпространението на изготвени от специализираната дирекция информационни материали.

По отношение на т. 4

В ход е ревизия на системата на административното наказване по Закона за авторското право и сродните му права, свързана със силно ограничаване на обхвата на осъществяваното от Министерството на културата наказване по административен ред. Очаква се това да позволи ефективната защита на „частните права“ на автори и други правоносиители от страна на регистрираните организации за колективно управление на права и професионалните защитни организации на правоносителите без участие на административен орган. Ограничаването на участието на държавата в този контрол ще освободи административен капацитет за упражняване на дейности в обхвата на изключителните правомощия на министъра на културата, а именно: законотворчество, проверки на субектите на колективното управление на права, участие на България в работата на международните организации в сферата на авторското право, провеждането на политики в областта.

Горното е отразено в прогнозата по индикатора, отразяваща постепенното намаляване на броя на извършваните проверки, като същите ще бъдат насочени към защитата на права в случаите, когато правоносителите трудно могат да защитят правата си самостоятелно.

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Изпълнението на целта на програмата зависи от степента на изпълнение на планираната реформа в дейността на специализираната дирекция „Авторско право и сродните му права“, свързана с преразглеждане на мястото на административното наказване в защитата на авторското право и сродните му права в България. Ревизия на системата на административното наказване по Закона за авторското право и сродните му права, свързана със силно ограничаване на обхвата на осъществяването от Министерството на културата наказване по административен ред, ще позволи ефективната защита на „частните права“ на автори и други правноносителите от страна на регистрираните организации за колективно управление на права и професионалните защитни организации на правноносителите без участие на административен орган. Ограничаването на участието на държавата в този контрол ще освободи административен капацитет за упражняване на дейности в обхвата на изключителните правомощия на министъра на културата, а именно: законотворчество, проверки на субектите на колективното управление на права, участие на България в работата на международните организации в сферата на авторското право, провеждането на политики в областта.

Във връзка с горното, решаващ фактор за постигането на целите на програмата е наличието и поддържането на политическа воля за реализиране на реформата, в условията на завишени очаквания към Министерството на културата да осъществява осезаем натиск за уреждането на правата на автори и други правноносителите, при недостатъчно използване на потенциала на гражданскоправния способ за защита, с който разполагат самите правноносителите и организациите, които ги представляват.

В продължителен период от време сътрудничеството между министерството и ОКУП се изразяваше в постоянното ангажиране на контролния капацитет на административния орган с изпращането на множество сигнали за обекти, с които ОКУП не са сключили договори. Това доведе до степен на интеграция при упражняването на контролните правомощия на администрацията и дейността на ОКУП, създава във времето впечатлението, че държавата е длъжна да съдейства на организациите на правноносителите да подобряват присъствието си на пазара.

Констатира се, че участието на Министерството на културата в контрола върху законосъобразното използване на закриляни обекти на авторското право и сродните му права, се преекспонира и се вменява като задължение на държавата да гарантира частни интереси при функционирането на творческите и културните индустрии, където отстъпването на права има стопанското измерение на търговска сделка, извършвана от свободни субекти в пазарни условия. По този начин се създава погрешното впечатление, че държавата не се справя със своя

основна функция, което се превръща, не на последно място, в репутационен проблем за администрацията.

Във връзка с посоченото по-горе, съществен външен фактор, който може да затрудни и забави осъществяването на целите на програмата, са самите организации за колективно управление на права, явяващи се структуроопределящи в сферата на авторското право, но неосъществяващи към момента вменената им по закон функция да защитават управляваните от тях права.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните по изпълнението на показателите са предмет на ежегодния доклад за дейността на специализираната дирекция „Авторско право и сродните му права“, като се събират и обобщават периодично по повод изготвянето на отчети, в т.ч. междинните отчети по изпълнението на бюджетната програма.

Данните са достатъчно надеждни и качествени, за да демонстрират динамиката в изпълнението на целите на програмата.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

Неприложимо

Организационни структури, участващи в програмата

- Дирекция „Авторско право и сродните му права“

Отговорност за изпълнението на програмата

- Директор на дирекция „Авторско право и сродните му права“
- Ресорен зам.-министър на културата

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата

(в хил. лв.)

№	1800.02.05 Бюджетна програма „Авторско право и сродните му права“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	556,0	731,2	519,8	647,7	647,7	647,7	647,7
	Персонал	542,6	650,3	326,8	474,0	474,0	474,0	474,0
	Издръжка	13,4	69,7	193,0	173,7	173,7	173,7	173,7
	Капиталови разходи	0,0	11,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на	556,0	731,2	519,8	647,7	647,7	647,7	647,7
	Персонал	542,6	650,3	326,8	474,0	474,0	474,0	474,0
	Издръжка	13,4	69,7	193,0	173,7	173,7	173,7	173,7
	Капиталови разходи		11,2					
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал							
	Издръжка							
	Капиталови разходи							
	От тях за: *							
	1.....							
	2.....							
	3.....							
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	63,6	64,7	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0
	1.Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности - Световна организация за интелектуална собственост	63,6	64,7	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0
	2.....							
	3.....							
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.....							
	2.....							
	3.....							
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	63,6	64,7	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	619,6	795,9	577,8	705,7	705,7	705,7	705,7
	Общо разходи (I.+II.+III.):	619,6	795,9	577,8	705,7	705,7	705,7	705,7
	Численост на щатния персонал	10	10	10	10	10	10	10
	Численост на извънщатния персонал							

1800.02.06 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ПОДПОМАГАНЕ РАЗВИТИЕТО НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА И ИЗКУСТВА, НА БЪЛГАРСКИЯ КНИЖЕН СЕКТОР, БИБЛИОТЕКИ И ЧИТАЛИЩА”

Визия за развитието на политиката (не е приложимо за функционалните области)

- ❖ Подкрепа на културната мисия на книгоиздаването, чрез подпомагане на издателската дейност и популяризиране на българската книга по света;
- ❖ Подобряване на условията за развитие и утвърждаване на обществените библиотеки като съвременни центрове, осигуряващи ефективно библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители;
- ❖ Подобряване на условията за развитие на народните читалища като културни центрове, за разширяване на достъпа на гражданите до културни продукти, участие в културния живот и развитие на творческия потенциал;
- ❖ Подобряване на условията за опазване на нематериалното културно наследство.

Стратегическа и оперативни цели

- ❖ Предоставяне на допълнителни публични и алтернативни средства;
- ❖ Подобряване на инфраструктурата на читалищата и библиотеките;
- ❖ Разработване и прилагане на ефективни механизми за партньорство и координация с общините за реализиране на културната политика в областта на библиотеките, читалищата, работата с различни маргинализирани общности, регионалната културна политика;
- ❖ Създаването на условия за устойчиво културно развитие и духовно консолидиране на нацията;
- ❖ Утвърждаването на българската национална идентичност чрез изграждане образа на България като страна със самобитна култура и уникално културно наследство;
- ❖ Активирането на дейност за популяризиране на достиженията на българските творци и повишаване конкурентоспособността на българския културен продукт.

Съдържанието на визията на политиката кореспондира с целите на Националната програма за развитие „България 2030“, конкретно на Приоритет 13 „Култура, наследство и туризъм“.

Полза/ефект за обществото от провежданата политика (не е приложимо за функционалните области) и/или очакваните резултати от изпълняваните задачи в съответната функционална област

Чрез създаване на условия и среда за реализиране на политиката, заложи в стратегическата рамка на Министерството на културата ще бъдат постигнати следните ползи за обществото и гражданите:

- Постигане на равен достъп на гражданите до качествени културни и образователни форми;
- Намаляване на социалното изключване на гражданите;
- Осигуряване на условия за квалификация и повишен социален статус на читалищните и библиотечните специалисти;
- Подпомагане съхраняването и разширяването на българското културно и етнокултурно пространство;
- Осигуряване на възможности за развитие и реализация на творческия потенциал и възможностите личностна реализация
- Повишени културни и образователни дейности и събития;
- Развитие на нови умения и форми на гражданско участие в областта на културата;
- Активна дейност за популяризиране и опазване на нематериалното културно наследство;
- Осигуряване на съгласуваност и ефективност на политиката на национално, регионално и местно равнище;
- Създаване и прилагане на механизми за осигуряване на качеството на предлаганите услуги от читалищата и библиотеките.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

- Министерство на образованието и науката;
- Министерство на труда и социалната политика;
- Министерство на финансите;
- Министерство на земеделието и храните;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Министерство на здравеопазването;
- Областни и общински администрации в страната;
- Министерство на туризма
- Национален съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси към МС;
- Национално сдружение на общините в Република България;
- Прокуратура на Република България;

- Културни институти и творчески организации;
- Граждански сектор.

Реализирането на целите в съответната област на политиката се изпълнява от дирекция „Международно сътрудничество, европейски програми и регионални дейности“, отдел „Регионални дейности“, като изпълнението се осъществява чрез финансиране на програми от бюджета на Министерството на културата и от централния бюджет.

Прогноза по бюджетни програми

За периода 2025-2027 г. ще бъде запазена финансовата подкрепа за съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции.

Бюджетната прогнозна за 2025-2027 г. е изготвена на база показатели за изпълнението на Програма 8: „Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища“, представена по подпрограми:

1. Програми за финансиране на проектни предложения в областта на литературното наследство, книгоиздаването и библиотеките, проекти и инициативи включени в Националния културен календар.

1.1. Програма „Помощ за книгата“

Програмата е с обществена значимост за насърчаване и развитие на творческия потенциал на писатели и изследователи в областта на книжовното наследство и на съвременната литература. Приоритет е издаването на литературно-художествени произведения, ориентирани към деца и юноши и свързани с тяхното образование и художествено-естетическо възпитание.

През 2024 г. бюджетът на програмата възлиза на **400 000 лв.** Средногодишно се подкрепят около 90 проекта.

- **За 2025 г. – 400 000 лв.**
- **За 2026 г. – 400 000 лв.**
- **За 2027 г. – 400 000 лв.**
- **За 2028 г. – 400 000 лв.**

1.2. Програма за подпомагане на творчески проекти в областта на литературата

Програмата е обявена за първи път през 2021 г., след обявената извънредна епидемична обстановка от COVID-19 и има за цел пряко да акцентира върху хората, даващи тласък на литературните процеси в страната, да подкрепи директно творците, които са зависими от приходите от книгоразпространение през последните години.

С програмата се цели финансова подкрепа на автори за създаване на нови произведения във всички литературни жанрове на конкурсен принцип при спазване принципите на равнопоставеност, максимална ефективност, публичност и контрол при разпределение на финансовите средства. Право да кандидатстват в конкурсната сесия имат физически лица, осъществяващи дейност в областта на литературата - белетристи, поети, публицисти, литературни критици и историци, драматурзи.

Ефективността на Програмата се изразява във възможността за развитие на литературния процес във всички жанрове, насърчаване на нови течения в литературата, подпомагане както на утвърдени, така и на дебютиращи творци.

Бюджетът на програмата за 2024 г. е **400 000** лева.

Програмата допринася за разширяване на възможностите за насърчаване на културното многообразие, на формите на културно изразяване, достъпа до култура и културно наследство. Прогнозния бюджет на програмата през бюджетния период, се разпределя по следния начин:

- **2025 г. – 400 000 лв.**
- **2026 г. – 400 000 лв.**
- **2027 г. – 400 000 лв.**
- **2028 г. – 400 000 лв.**

1.3. Програма за подкрепа на проекти в областта на литературното наследство и библиотеките, българската книга и литература в страната и чужбина, превод на нова българска литература и събития, включени в Националния културен календар

Програмата финансира издаване на книги по повод годишнини на български автори, преиздаване на издания от значение за българската националната идентичност, събития, представящи българската литература и библиотечната дейност, както и делото на известни личности.

По програмата средногодишно се подкрепят около 30 проекта.

Необходимо е сериозно увеличение на средствата по програмата, с които ще бъдат подкрепени повече инициативи, представяния на автори, експозиции на изложби, литературни конкурси, в това число и за насърчаване на творческото писане у децата и младежите. Също така, ще бъде дадена възможност за реализация на образователните програми на обществените библиотеки, заложи в подписаното **Споразумение за сътрудничество между Министерството на културата и Министерството на образованието и науката** за осъществяване на инициативи, програми и проекти между обществените библиотеки и институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

С тази програма също така се гарантира представянето на Република България в едни от най-големите и престижни международни книжни изложения:

- световни – Франкфурт, Болоня;
- с европейски измерения – Черна гора, Словения, Албания, Виена, Прага, Варшава, Будапеща и Братислава.
- в Балканския и Черноморския регион – Солун, Скопие, Букурещ, Белград и Истанбул.

Подкрепата на творчески проекти в областта на превода на българска литература на различни езици ще спомогне за популяризирането както на българските автори на нова българска литература, така и на българските класици по света.

Предложението е с цел утвърждаване на присъствието на страната в международните събития на книжната индустрия и представянето на българската литература по света. Средствата са крайно недостатъчни за реализиране на политиките в областта на съхраняване и развитие на литературното наследство в страната, както и неговото популяризиране в чужбина, по тази причина е необходимо увеличение на средствата по тази програма за периода 2025 г. – 2028 г. по следния начин:

- **2025 г. - 500 000 лв.**
- **2026 г. - 600 000 лв.**
- **2027 г. – 700 000 лв.**
- **2028 г. – 800 000 лв.**

1.4. Национална награда „Христо Г. Данов”

Национално събитие в областта на книгоиздаването. Разходваните средства са за организиране и провеждане на проявата, номинации, връчване на награди и съпътстващи инициативи.

Бюджетът на програмата за 2024 г. е **34 000 лева**.

Прогнозира се завишаване на бюджета на планираните средства за Националната награда, поради възможно повишение на разходите за изработка на предметната награда за националното събитие. Възлагането на изработката на статуетките се реализира по реда на Закона за обществените поръчки, което предпоставя съобразяване на бюджета за изработка на наградата с актуалните пазарни цени за предоставяне на услугата.

- **2025 г. – 50 000 лв.**
- **2026 г. – 55 000 лв.**
- **2027 г. – 60 000 лв.**
- **2028 г. – 65 000 лв.**

1.5. Награди на Министерство на културата „Христо Ботев“ и „Никола Вапцаров“

През 2023 г. с изменение и допълнение на НАРЕДБА № 2 ОТ 11 АПРИЛ 2007 Г. ЗА НАГРАЖДАВАНЕТО НА БЪЛГАРСКИ КУЛТУРНИ ДЕЙЦИ ЗА ПОСТИГНАТИ ВИСОКИ ТВОРЧЕСКИ РЕЗУЛТАТИ ИЛИ ПРИНОС В РАЗВИТИЕТО И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕТО НА КУЛТУРАТА бяха създадени две награди на Министерство на културата за принос в областта на литературата „Христо Ботев“ и „Никола Вапцаров“. Съгласно приетите разпоредби Наградата „Христо Ботев“ се връчва на всеки две години, а наградата „Никола Вапцаров“ се връчва на всеки три години. През 2025 г. предстои първото връчване на наградите, като за наградните е предвидено предметна и парична награда. С оглед предстоящото възлагане на поръчка за изработка на наградите „Христо Ботев“ и „Никола Вапцаров“ и реализиране на процедурата по награждаване е необходимо планиране на допълнителни бюджетни средства за наградния фонд и разходи за процедурата през периода 2025 г. – 2028 г.

- **2025 г. – 50 000лв.**
- **2027 г. – 38 000 лв.**
- **2028 г. – 18 000 лв.**

2. Регионални библиотеки

Средства за регионални функции в изпълнение на чл. 61. т. 2 от Закона за обществените библиотеки.

Регионалните библиотеки са основните библиотеки, които изграждат териториалната библиотечна мрежа. Те поддържат професионалните стандарти и подпомагат дейността на обществените библиотеки в регионите, в това число и внедряване на новите информационни и комуникационни технологии. Оказват съдействие на държавните и общинските власти при осъществяване на държавната политика в областта на библиотечното дело, чрез провеждането на обучителна и експертно-консултантска дейност с библиотекари, организиране и поддържане на краеведска информация, събиране и обобщаване на регионална библиотечна статистика. Дейности се финансират на основание чл. 61, т. 2 от Закона за обществените библиотеки.

Средствата се разпределят на конкурсен принцип, съгласно Правила за разпределяне на допълнителни средства на регионалните библиотеки от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на културата, утвърдени със заповед на министъра на културата.

Бюджетът на програмата за 2024 г. е **270 000 лева**. През периода 2025 г. – 2028 г. не се планира увеличение на бюджета по програмата.

- **За 2025 г. – 270 000 лв.**

- За 2026 г. – 270 000 лв.
- За 2027 г. – 270 000 лв.
- За 2028 г. – 270 000 лв.

3. Стандарт за библиотечно-информационно обслужване – утвърден от министъра на културата, като средство за гарантиране на основните библиотечни дейности в страната –

Програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“

Изпълнението на Стандарта за библиотечно-информационно обслужване, автоматизирането на библиотечните дейности, изграждането на собствени бази данни, дигитализирането на ръкописното и печатно културно наследство и създаването на условия за ползване на информацията от потребителите както в библиотеката така и извън нея, изисква осигуряване на средства за технологично обновление и дигитализация.

Изпълнението на Стандарта за библиотечно-информационно обслужване предвижда и средства за попълване фондовете на обществените библиотеки.

В изпълнение на Стандарта, предлагаме да се увеличат средствата по Програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност, като допълнителните средства ще дадат възможност за:

- регулярно активизиране и поддържане интереса към книгата и четенето на българските граждани и особено на младите хора, чрез обновяване и обогатяване на библиотечните колекции. Дългосрочното изпълнение на програмата подпомага и развитието на книжния сектор;
- създаването на условия за ползване на информацията от потребителите както в библиотеката така и извън нея, чрез технологично обновление и дигитализация, автоматизиране на библиотечните дейности, изграждане на собствени бази данни, дигитализиране на ръкописното и печатно културно наследство.

С Програма „Българските библиотеки-съвременни центрове за четене и информираност” се цели да се подкрепи обновяването на библиотечните фондове на обществените библиотеки с нова актуална литература, културна и литературна периодика и други съвременни информационни източници, чрез което българските библиотеки да могат да отговорят на нарастващите потребности на читателите. Бюджета на програмата през 2024 г. е в размер на 2 000 000 лв.

Тази програма е ефективна от гледна точка на постигане на целта за подобряване на условията за развитие и утвърждаване на обществените библиотеки като съвременни центрове,

осигуряващи ефективно библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители.

4. Програма за финансиране на регионални културни дейности, творчески проекти в областта на любителското изкуство и нематериалното културно наследство.

Програмата подпомага дейности насочени към опазване на нематериалното културно наследство и поддържане на Националната система „Живи човешки съкровища – България”. Процедурата за попълване на Системата преминава през регионален и национален етап, за което се привличат експерти, дейностите се увеличават, за което са необходими допълнителни средства. От 2022 г. са въведени две нови листи – Национална листа на застрашени елементи на нематериалното културно наследство и Национален регистър на добрите практики за опазване на нематериалното културно наследство, по които се предвижда финансова подкрепа за реализиране на мерки за опазване на наследството. Допълнителни средства са необходими за подготовката на български кандидатури за включване в Световните листи за нематериално културно наследство на ЮНЕСКО. Готовите досиета, които бяха изготвени през 2013 г. са вече вписани в две от листите на ЮНЕСКО и предстои да се правят нови предложения. През 2024 г. се изготвиха 3 нови досиета, като в следващия период 2025 г. – 2028 г. се предвижда изработването на допълнителен брой досиета.

За 2024 г. програмата е с бюджет **400 000** лв., като планираната подкрепа на проекти през 2025 г. и следващите е да се финансират средно по 70 проекта на читалища, общини и други организации. В обхвата на бюджетната програма попадат и дейности свързани с поддръжка и надграждане на Публичните регистри на народните читалища и читалищните сдружения, на обществените библиотеки и на нематериалното културно наследство.

В резултат на кризата бяха засегнати и местните общности и носители на нематериално културно наследство. Бяха подкрепени за първи път занаятите като част от нематериалното културно наследство, което не е достатъчно.

Анализът показва, че е необходимо увеличение на финансовия ресурс както за любителското изкуство, така и за опазване на нематериалното културно наследство.

- **2025 г. - 600 000** лв.
- **2026 г. – 700 000** лв.
- **2027 г. – 800 000** лв.
- **2028 г. – 900 000** лв.

5. Годишна вноска за Фонда за опазване на нематериалното културно наследство на ЮНЕСКО

Членски внос за Фонда на нематериалното културно наследство е дължима по силата на чл. 25, т. 3, буква (а) от Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство, в сила за Република България от 10 юни 2006 г. Приблизителната ежегодна вноски е в размер на **по 1 920 щ. долара** (в т. ч. такси).

Към настоящия момент не се предвижда завишаване на вноската.

б. Финансиране на юридически лица с нестопанска цел.

а. Съгласно чл. 8 от Споразумението между правителството на РБ и ЮНЕСКО, подписано на 11 ноември 2023 г., българското правителство осигурява всички ресурси, финансови или непарични необходими за администрирането и правилното функциониране на Регионалния център за опазване на нематериалното културно наследство в страните от Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО, както и да предоставя на Центъра обща сума в размер най-малко **200 000** евро годишно /в легова равностойност/ за покриване на разходите за дейност и административно управление, включително комуникации, комунални услуги и разходи за поддръжка.

През последните години Регионалният център разшири обхвата на дейността си като включи нови държави членки и разнообрази набора от инициативи, които реализира. Повишават се разходите необходими за привличане на консултанти, научни редактори и преводачи. Също така са необходими средства за актуализация на заплатите на служителите на Центъра, чиято средна заплата е по-ниска от средната работна заплата в страната. Допълнителни средства са необходими и за непрекъснато повишаване на капацитета на екипа относно променящите се политики и програми на ЮНЕСКО. За да реализира потенциала си на международна организация, центърът следва да подобри присъствието си в европейски и световни мрежи, свързани с наследство, за което е необходимо да се подсигури и членски внос към тях. Във връзка с това предлагаме да се увеличи годишния бюджет на Регионалния център на **800 000** лева и съответно на основание чл. 44 от Закона за културното наследство Регионалният център за опазване на нематериалното културно наследство в страните от Югоизточна Европа, под егидата на ЮНЕСКО да получи посоченото финансиране.

- **2025 г. – 800 000 лв.**
- **2026 г. – 800 000 лв.**
- **2027 г. – 800 000 лв.**
- **2028 г. – 800 000 лв.**

б. През 2024 г. субсидията на Съюза на народните читалища е в размер на **86 000 лв.**

Сумата за целевото субсидиране на СНЧ е включена в общия бюджет на Министерство на културата, като същата не е увеличавана от 2013 г.

През 2025 г. в програмата на Съюза на народните читалища са залегнали редица дейности изцяло в полза на читалищата, между които провеждане на курсове по „Културно предприемачество“, както и продължаване на обучението по „Читалищен мениджмънт“ и „Управление на проекти“, съвместно със Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов. През 2025 г. СНЧ е предвидило в програмата си провеждане на редица срещи с читалищните общности в страната, както и провеждане на кръгли маси по проблемите на читалищата.

Предлагаме в средносрочната прогноза за 2025-2028 г. за Съюза на народните читалища, като национално представителна организация на читалищата, съгласно чл. 4в от Закона за народните читалища, да бъде предвидена субсидия в размер на **140 000 лв.**

Предложението за увеличаване на субсидията е във връзка с дейности по поддръжка и надграждане на Националната читалищна стрийминг платформа за любителско творчество и фолклор. Платформата е създадена с подкрепата на Министерството на културата за популяризиране на постиженията на читалищата в областта на любителското изкуство и фолклора, което е част от мерките за опазване на нематериалното културно наследство в нашата страна.

- 2025 г. – 140 000 лв.
- 2026 г. – 140 000 лв.
- 2027 г. – 140 000 лв.
- 2028 г. – 140 000 лв.

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ					
Ползи/ефекти:		Целева стойност			
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1. Подкрепа на проекти в областта на литературното наследство, книгоиздаване и попълване фондовете на обществените библиотеки	брой	1200	1300	1400	1500
2. Брой проекти за творческа дейност в народните читалища, включително и за опазване на нематериалното културно наследство	брой	20	25	30	35

Организационни структури, участващи в програмата

Ресорният зам.-министър, дирекция „МСРДЕП“ и НБКМ.

Отговорност за изпълнението на програмата

Ресорният зам.-министър, дирекция „МСРДЕП“ и директора на НБКМ.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата

№	1800.02.06 Бюджетна програма „Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	6 222,0	6 834,0	7 036,2	8 979,9	8 979,9	8 979,9	8 979,9
	Персонал	4 777,5	5 571,0	4 602,9	6 058,7	6 058,7	6 058,7	6 058,7
	Издръжка	1 177,5	1 152,5	2 433,3	2 921,2	2 921,2	2 921,2	2 921,2
	Капиталови разходи	267,0	110,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I	Ведомствени разходи по бюджета на	6 222,0	6 679,6	7 036,2	8 979,9	8 979,9	8 979,9	8 979,9
	Персонал	4 777,5	5 487,0	4 602,9	6 058,7	6 058,7	6 058,7	6 058,7
	Издръжка	1 177,5	1 082,1	2 433,3	2 921,2	2 921,2	2 921,2	2 921,2
	Капиталови разходи	267,0	110,5	0,0				
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	154,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал		84,0					
	Издръжка		70,4					
	Капиталови разходи							
	От тях за: *							
	1.ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"		114,6					
	2.РА 14 "Културно предприемачество, културно наследство и сътрудничество"		39,8					
II.	Административни разходи параграфи по бюджета на ПРБ**	3 236,6	3 114,6	5 005,8	5 918,7	5 918,7	5 918,7	5 918,7
	1.Разходи за членски внос и участие в извънправни организации и дейности	3,6	4,0	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
	2.Субсидии за творчески проекти и други разходи в областта на литературното наследство на основание ЗЗРК	680,1	640,1	1 725,0	1 725,0	1 725,0	1 725,0	1 725,0
	3.Финансова подкрепа на дейности в областта на нематериалното културно наследство, за награди за постигнати високи резултати и принос в развитието на културата на основание ЗЗРК							
	4.Награди за особени заслуги към българската държава и нацията	599,6	578,0	310,1	1 023,0	1 023,0	1 023,0	1 023,0
	5.Програма "Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност"	1 455,3	1 394,5	2 000,0	2 000,0	2 000,0	2 000,0	2 000,0
	6. Събития за популяризирането на съвременното европейско изкуство (Комуникационна стратегия на РБ за ЕС)							
	7. Субсидия за Съюз на народните читалища	86,0	86,0	86,0	86,0	86,0	86,0	86,0
	8. Субсидия за Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа - Закон за културното наследство	412,0	412,0	612,0	812,0	812,0	812,0	812,0
	Разходи за 27 библиотеки на основание Закона за обществените библиотеки			270,0	270,0	270,0	270,0	270,0
	Награда "Библиотечна образователна среда"							
III.	Административни разходи параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС***	781,9	524,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Програма "Помощ за книгата"	8,3						
	2.Финансова подкрепа на дейности в областта на нематериалното културно наследство, за награди за постигнати високи резултати и принос в развитието на културата на основание ЗЗРК		12,2					
	3. Програма "Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност"	520,0	293,8					
	4. Разходи за 27 библиотеки на основание Закона за обществените библиотеки		218,0					
	5 Програма Държавна политика в областта на библиотечно-информационно обслужване на Р България	253,6						
	Общо административни разходи (II+III):	4 018,5	3 638,6	5 005,8	5 918,7	5 918,7	5 918,7	5 918,7
	Общо разходи по бюджета (I+II):	9 458,6	9 794,2	12 042,0	14 898,6	14 898,6	14 898,6	14 898,6
	Общо разходи (I+II+III):	10 240,5	10 472,6	12 042,0	14 898,6	14 898,6	14 898,6	14 898,6
	Численост на щатния персонал	213	213	213	213	213	213	213
	Численост на извънщатния персонал							

1800.02.07 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА В ЧУЖБИНА“

Политиката за популяризиране на българската култура в чужбина да допринесе за утвърждаване мястото ѝ в световните културни процеси, като едновременно с това да я изведе на преден план като важен дипломатически фактор в двустранните и многостранни отношения на страната ни. Това ще допринесе за утвърждаване на положителния образ на Република България в чужбина и ще утвърди страната ни като дестинация за осъществяване на международни културни проекти, включително представящи чужди култури у нас.

Стратегическите направления на дейност на Министерството на културата в областта на международните културни отношения са насочени към разширяването и утвърждаването на културата като основен фактор за устойчиво развитие, активизирането на межкултурния диалог, закрилата на свободата на изразяване и свободата на художествено творчество. Република България подкрепя този подход, разработен в Съвместното съобщение на Европейската комисия и Европейската служба за външна дейност, озаглавено „Към стратегия на ЕС в международните културни отношения“.

За да бъде постигнато това е необходимо разширяване на административния и финансов капацитет, което ще спомогне за:

- приоритетно финансиране на проекти, които са с по-високо качество и да имат много по-голяма добавена стойност за постигане на целите на тази политика;
- утвърждаване на Българските културни институти в чужбина като водещи институции по популяризирането на културата ни в чужбина;
- утвърждаване на културата като ресурс за постигане на целите на други секторни политики;
- създаване на необходимите условия за по-нататъшно развитие на културния и творчески сектор като важни фактори за развитие на икономиката, създаването на работни места и насърчаване на използването на културата и културното наследство като фактори за нови иновационни решения в други политически сфери;
- поощряване на сътрудничество с Министерството на външните работи като важен елемент в международните отношения на България и фактор за укрепване на нейния положителен имидж;
- по-инициативен подход на сътрудничество с други държави и продължаване на обмена на добри практики по ключови приоритети.

Стратегически цели

- Утвърждаване на българската национална култура като равнопоставена на другите култури в епохата на глобализация ;
- Утвърждаване на ролята на българската култура като важен дипломатически фактор в двустранните и многостранни отношения на Република България;
- Утвърждаване на българската национална и културна идентичност като част от Европейското културно пространство;
- Популяризиране на българската култура зад граница чрез медийни кампании и маркетингови акции;

Оперативни цели

- Разширяване на достъпа на гражданите и гостите на страната до произведенията на български творци;
- Активно подпомагане създаването и разпространението на изкуство и на културни продукти и услуги;
- Разработване и внедряване на съвременни форми на разпространение на художествени продукти с партньорски проекти и в координация с местните власти, неправителствения и стопански сектор
- Осигуряване на съвременни условия за реализиране на качествен образователен процес по изкуство и култура.
- Задълбочаване процеса на взаимно обуславяне на учебните програми с конкретните задачи в културните институти, с цел повишаване степента на реализация на кадрите на българското образование в училищата по изкуствата и културата.
- Разширяване полето за реализация на подготвените творчески кадри чрез утвърждаване на нови форми за подпомагане творчески иновации и инициативи

Полза/ефект за обществото от провежданата политика (не е приложимо за функционалните области) и/или очакваните резултати от изпълняваните задачи в съответната функционална област

От една страна, популяризирането на българската култура в чужбина ще допринесе за укрепване на самочувствието на българските граждани за нейната значимост и за нейната равнопоставеност сред другите култури. От друга страна, продължение на политиката за насърчаване на културното многообразие и на межкултурния диалог и превръщането им в

мощен фактор за социално сближаване чрез поощряване на културата като важен елемент в международните отношения на България и фактор за укрепване на нейния положителен имидж. Това ще позволи да се утвърди ролята на културата за изграждането на по-приобщаващ и по-справедлив Европейски съюз, (респективно свят), тъй като тя заема челно място сред факторите, които най-лесно могат да създадат усещане за общност. Това ще помогне в голяма степен българските граждани да осъзнаят своята принадлежност към Европейския съюз.

В този смисъл, заложената в Програмата на правителството мярка за анализ на дейността на българските културни институти (БКИ) е в отговор на разбиране за необходима промяна в начина на функциониране не само на тези важни културни институти, а и на цялата система за културна промоция на страната и на всички ангажирани в процеса страни. БКИ трябва да отговарят не само на развиващите се стандарти в Европейския Съюз, но и по-активно да допринасят за реализирането на външнополитически цели на страната - утвърждаването на привлекателен образ и интерес, разширяването на възможностите за реализация на иновативния потенциал на българския културен сектор.

Не на последно място, споразумението, което бе подписано в края на 2023 г. между Министерството на културата и Министерството на външните работи ще допринесе за разширяване на взаимодействието и координацията между тях, с оглед подобряване на дейността на БКИ и привеждането ѝ в съответствие с приоритетите на българската външна политика в областта на културата, с оглед утвърждаване на ролята на БКИ в чужбина като неразделна част от институциите, чрез които се осъществява българската външна политика и в частност външнополитическото културно сътрудничество и културната дипломация.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

- Министерство на външните работи – партньор от ключово значение, сътрудничеството с което допринася в голяма степен за реализацията на целите и дейностите, свързани с популяризирането на българската култура в чужбина.

В различна степен е важно партньорството и със следните институции:

- Европейски парламент
- Съвет на ЕС
- Министерства на културата на други ДЧ на ЕС
- Народно събрание;

- Министерски съвет;
 - Министерство на финансите;
 - Министерство на вътрешните работи;
 - Министерство на външните работи;
 - Министерство на образованието и науката;
 - Министерство на икономиката, енергетиката и туризма;
 - Министерство на регионалното развитие;
 - Министерство на труда и социалната политика;
 - Министерство на земеделието и храните;
 - Министерство на младежта и спорта
 - Министерство на околната среда и водите
 - Министерство на електронното управление
 - Министерство на правосъдието
 - Министерство на вътрешните работи
 - Национален съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси в
- МС;
- Съвет за електронни медии
 - Българско национално радио
 - Българска национална телевизия
 - Национално сдружение на общините в Република България;
 - Агенция „Митници”; Гранична полиция;
 - Прокуратура на Република България;
 - Общини;
 - Културни институти и творчески организации;
 - Културни институти към посолствата на чужди държави в България.
 - Гражданския сектор

Дейност на Българските културни институти в чужбина

През последните години МК разшири значително дейността си в областта на двустранното и многостранното сътрудничество, основно чрез своите БКИ в чужбина. Дори в периода на епидемията до COVID-19 тези институти не намалиха своята активност. През 2022, 2023 и 2024 година БКИ получиха значително увеличение на бюджета. Това позволи да се увеличат както броя на събитията от културната програма, така и тяхното качество и най-вече

– излизане от териториите на институтите. С наличния бюджет те изпълняват още по-успешно целите си, свързани с популяризиране на българската култура зад граница.

Нещо повече, в това позволява в Националната програма за развитие България 2030 г. БКИ в чужбина да се утвърдят като основните структури, които ще допринесат със своята дейност за постигане на приоритет „Представяне на българското културно съдържание в чужбина”.

Изпълнението на програмите на БКИ с по-амбициозни събития, стана възможно и поради факта, че с ПМС 202 от 19 октомври 2023 г. бяха одобрени допълнителни разходи по бюджета на МК за културна програма на БКИ в чужбина в размер на 1 000 000 лв. Тези средства, макар и получени през последното тримесечие на годината, позволиха разширяване на процеса за утвърждаване на българската култура като важен фактор в международните отношения на страната ни, в частност за подкрепа на дейността на БКИ в чужбина като ключови звена в този процес. Създаде се възможност за организиране на по-мощни и амбициозни културни инициативи в тези институти и извън тях, които да допринесат за популяризирането на постиженията на българската култура, за представяне на българско културно съдържание, съответстващо на европейските и международни тенденции и стандарти, привличане на нови международни публики, за разширяване на контактите между хората и за утвърждаване на съвместното творчество между творци от различни държави. Всичко това допринесе за постигане на целите на министерството в областта на международната културна политика.

С Постановление № 187 от 30 май 2024 г. чл.1 т.3 българските културни институти в чужбина и за международна дейност получиха 4 милиона лева (в т.ч. 1 милион за Република Северна Македония).

Едновременно с това, в следствие на режимните разходи във всички европейски страни, БКИ са принудени да плащат в пъти по-големи суми за издръжка, което намалява значително бюджета за културна програма.

Годишна вноска за участие в „Традуки“ 2025 и следващи години – 19 600 лева (10 000 евро).

С решение по т. 20 от Протокол № 72 от 16 декември 2020 г. Министерският съвет одобри новото Рамково споразумение за проекта „Традуки“ относно подкрепа и посредничество за проекти в областта на превода в Югоизточна Европа с продължителност на действие от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2023 г., като периодът на действие се удължава с още три години, ако споразумението не бъде прекратено в писмена форма от един от

участниците (със срок на предизвестие от шест месеца преди края на евентуално удължения срок), но при продължаване на сътрудничеството на останалите партньори в рамките на проекта. Рамковото споразумение беше подписано от българска страна от министъра на културата на 29 декември 2020 г. в София. Съгласно § 2 от споразумението, годишният финансов принос на Министерство на културата на Република България към проекта „Традуки“ за съответната година се определя на 10 000 евро.

На 2 септември 2021 г. 46-то Народно събрание на Република България прие Закон за ратифициране на Рамковото споразумение „Традуки“ относно подкрепа и посредничество за проекти в областта на превода в Югоизточна Европа с продължителност на действие от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2023 г., с последващи удължавания с още три години, ако споразумението не бъде прекратено в писмена форма от един от участниците (със срок на предизвестие от шест месеца преди края на евентуално удължения срок), но при продължаване на сътрудничеството на останалите партньори в рамките на проекта.

Република България, както и всяка друга страна по проекта, има правото и възможността да увеличи вноската си за „Традуки“. Ако Република България запази вноската си в размер на 10 000 евро годишно, следва да се предвидят 58 675 лв. или 30 000 евро за периода 2024 – 2026, а впоследствие, при условие на продължение на участието ни в проекта „Традуки“ за нови периоди от 3 години, следва да бъдат предвиждани средства в размер минимум на 58 675 лв. или 30 000 евро за всеки тригодишен период.

Участие на България в Лайпцигския панаир на книгата - прогнозен бюджет за участието на МК (на базата на участието ни през 2024 г.): 180 000 лв.

Като страна партньор на „Традуки“, България получава ежегодно покани да участва с национален щанд в рамките на общия щанд на „Традуки“ по време на Международния панаир на книгата в Лайпциг. Вече има одобрение на министъра на културата България да се включи за поредна година в общия щанд на „Традуки през 2025 г.

В перспектива България има интерес да участва със самостоятелен щанд на Лайпцигския панаир на книгата, съществува вероятност проектът за колективен щанд на „Традуки“ да не продължи в следващите години.

След 2025 година Биха могли да бъдат заложили средства за участие на България в самостоятелен щанд за тригодишен период

Чествания в Брюксел на национални празници 3 март и 24 май – 100 000 лв.

Ролята на културата като неразделна част от основните ценности на Европейския съюз е общопризната. Макар че е преди всичко ценност само по себе си, културата допринася за

развитието и постигането на целите на редица политики. Една от тях са външните отношения. Основната посока в областта на културата е насърчаването на многообразието чрез международните културни отношения, което ще допринесе за утвърждаване на ЕС като фактор от световно значение.

Организирането на събития по повод национални и официални празници в Брюксел е общоприета практика за страните от ЕС. В последните години Министерството на културата е вземало спорадично участие като съорганизатор в подготовката на различни съвместни инициативи (например Балкан Трафик). Представянето на българската култура в централните офиси на европейските институции е важен елемент от цялостната комуникационна стратегия на България и допринася за подобряване на нашия имидж. За подготовка на по-дълготрайни събития може да бъде използвана и инфраструктурата на EUNIC.

Двустранно и многостранно сътрудничество – 500 000 лв. годишно

Културните отношения на България с други държави стават все по-интензивни. България има широкообхватни и дългогодишни международни културни връзки и се ползва с много добра репутация в световен мащаб в областта на културните традиции и съвременното творчество. Принос за това имат и подписаните двустранни документи за сътрудничество в областта на културата, както с държави членки на ЕС, така и с трети страни. В последните години обаче министерството на културата няма бюджет за изпълнение на нашите ангажименти по тези програми, които изискват финансиране както на български творци в съответните страни, така и на чужди творци у нас. Това се отразява негативно на цялостния ни имидж и налага да се търсят начини за намиране на допълнителни финансови средства. В същото време нямаме възможност да се включваме в инициативи на различни международни организации. Разбира се, има вече много творци и състави, които организират събития на импресарска основа. Но подкрепата на държавата ще даде възможност за лансиране на по-мащабни и атрактивни продукции.

Изпълнение на политика за медийна грамотност – 1 000 000 лв. годишно

В съответствие с чл. 33а, ал. 2 от Закона за радиото и телевизията, министърът на културата инициира и ръководи дейността по изготвяне на национална политика за медийна грамотност и има задължението да докладва на Европейската комисия относно изпълнението на мерките за медийна грамотност. В тази връзка е необходимо осигуряването на средства, които да се използват за разработване, осъществяване и оценка на въздействието на политиката за медийна грамотност и за съпътстващи мерки и дейности, свързани с ефективното ѝ изпълнение, като се има предвид нейният хоризонтален характер и необходимостта от изграждане на ефективен междуинституционален механизъм. Предлагаме тези средства да

бъдат в размер на 1 млн. лв годишно, от които минимум 80% да бъдат отделени за продължаване на програмата “Медийна и информационна грамотност в обществените библиотеки”. Програмата има за цел да подпомогне развитието на обществените библиотеки като центрове за информационна грамотност с потенциал за широка достъпност сред местните общности. Заложеният бюджет за 2024 г. е в размер на 800 000 лв.

Ежегодни дейности за изпълнение на политиките по линия на Новия европейски Баухаус и членството на Министерство на културата в Алианса за Баукултур – 100 000 лева (50 000 евро)

През последните години ролята на културата в процесите за изграждане на висококачествена заобикаляща среда все повече се извежда на преден план в политическия дневен ред чрез различни политики на ниво ЕС и инициативи с европейски мащаб, в които МК участва активно.

Новият европейски Баухаус изразява амбицията на ЕС за създаване на красиви, устойчиви и приобщаващи пространства, продукти и начин на живот, въвеждайки културното и творческо измерение на Европейския зелен пакт, за да засили устойчивите иновации, технологии и икономика. В резултат от прилагането и изпълнението на съответните политики на национално ниво, МК организира конференция, озаглавена „Нов европейски Баухаус – възможности за действия на национално ниво“, като наред с това бяха планирани и други допълнителни инициативи с цел популяризиране на инициативата, ангажиране на заинтересованите страни и изпълнение на конкретни дейности.

Паралелно с това, в началото на 2023 г. Министерство на културата се присъедини към Алианса за Баукултур, част от Давоския процес за висококачествена архитектура и застроена среда. В качеството си на член в Алианса, Министерството на културата следва да осигури финансов принос от своя страна, чрез който да се изпълняват заложените в годишните програми на Алианса дейности. По този начин ще се осигурят повече възможности за осигуряване на българско участие в конкретни проекти и инициативи, като също така ще се подобрят и актуализират редица процеси и мерки в национален план.

Отговорност за изпълнението на програмата

Ресорен зам.-министър, дирекция „МСРДЕП“ и директорите на Българските културни институти в чужбина.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата
(в хил. лв.)

№	1800.02.07 Бюджетна програма „Популяризиране на българската култура в чужбина“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	5 261,4	4 976,5	6 279,4	5 421,1	5 421,1	5 421,1	5 421,1
	Персонал	647,7	694,3	1 609,2	1 986,8	1 986,8	1 986,8	1 986,8
	Издръжка	4 574,9	4 268,6	4 670,2	3 434,3	3 434,3	3 434,3	3 434,3
	Капиталови разходи	38,8	13,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на	5 261,4	4 976,5	6 279,4	5 421,1	5 421,1	5 421,1	5 421,1
	Персонал	647,7	694,3	1 609,2	1 986,8	1 986,8	1 986,8	1 986,8
	Издръжка	4 574,9	4 268,6	4 670,2	3 434,3	3 434,3	3 434,3	3 434,3
	Капиталови разходи	38,8	13,6	0,0				
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал							
	Издръжка							
	Капиталови разходи							
	От тях за: *							
	1.Програма ТВОРЧЕСКА ЕВРОПА (2014 -2020)							
	2. Програма „Европа на гражданите“ (2014-2020)							
	3.Транснационална програма „Дунав“ 2014-2020 г.							
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	63,0	72,1	65,2	65,2	65,2	65,2	65,2
	1.Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности в областта на международното културно сътрудничество	63,0	72,1	65,2	65,2	65,2	65,2	65,2
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС***	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Културна програма в рамките на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз през 2018 г.							
	2.....							
	3.....							
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	63,0	72,1	65,2	65,2	65,2	65,2	65,2
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	5 324,4	5 048,6	6 344,6	5 486,3	5 486,3	5 486,3	5 486,3
	Общо разходи (I.+II.+III.):	5 324,4	5 048,6	6 344,6	5 486,3	5 486,3	5 486,3	5 486,3
	Численост на щатния персонал	34	32	39	42	42	42	42
	Численост на извънщатния персонал							

1800.02.08 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ОБУЧЕНИЕ НА КАДРИ В ОБЛАСТТА НА ИЗКУСТВОТО И КУЛТУРАТА“

За постигане на достъп до качествено художествено образование, е необходимо:

- Усъвършенстване и модернизиране на учебната база и бита на учениците в средните училища по изкуствата и културата;
- Насърчаване и подпомагане творческото израстване на деца с изявени дарби в областта на изкуствата.

Основополагащи са следните цели:

- Осигуряване на съвременни условия за реализиране на качествен образователен процес по изкуство и култура;
- Задълбочаване процеса на взаимно обуславяне на учебните програми с конкретните задачи в културните институти, с цел повишаване степента на реализация на кадрите на българското образование в училищата по изкуствата и културата;
- Разширяване полето за реализация на подготвените творчески кадри чрез утвърждаване на нови форми за подпомагане творчески иновации и инициативи;
- Развитие на творческия потенциал и заложи на децата и учениците от специализираните училища по изкуства и култура.

Полза/ ефект за обществото от програма “Обучение на кадри в областта на изкуството и културата”

Обучението на кадри в областта на изкуството и на културата следва да бъде качествено, в резултат на което завършващите ученици са високо квалифицирани специалисти за успешна реализация в духовния живот на страната, за принос за развитието на българската култура.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на програмата

- МОН;
- Училищни настоятелства, обществени съвети към училищата, граждански сектор;
- професионални и културни институти и творчески организации

Показатели за полза/ ефект и целеви стойности

ЦЕЛЕВА СТОЙНОСТ					
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1	2	3	4	5	6
Политика „Качествено образование по изкуство и култура”					
1.Обучавани ученици*	брой	9 700	9 800	9 900	10 000
2.Предоставени стипендии за деца с изявени дарби.	брой	380	400	450	500
3.Еднократно финансово подпомагане на деца с изявени дарби.	брой	50	60	75	100

Забележка: *В т.1 „Обучавани ученици” се включват всички форми на обучение и учениците в обществото.

Информация за наличността и качеството на данните

На база на наблюдаваните данни по показателите за изпълнение от специализираните дирекции.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата
(в хил. лв.)

№	1800.02.08 Бюджетна програма „Обучение на кадри в областта на изкуството и културата“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	62 328,3	75 221,5	76 683,0	86 991,3	87 001,3	87 011,3	87 021,3
	Персонал	52 035,8	62 368,8	65 274,6	75 373,1	75 383,1	75 393,1	75 403,1
	Издръжка	8 118,2	9 031,6	11 408,4	11 618,2	11 618,2	11 618,2	11 618,2
	Капиталови разходи	2 174,3	3 821,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на	61 825,8	74 877,6	76 683,0	86 991,3	87 001,3	87 011,3	87 021,3
	Персонал	51 931,4	62 307,7	65 274,6	75 373,1	75 383,1	75 393,1	75 403,1
	Издръжка	7 720,1	8 748,8	11 408,4	11 618,2	11 618,2	11 618,2	11 618,2
	Капиталови разходи	2 174,3	3 821,1	0,0				
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	502,5	343,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал	104,4	61,1					
	Издръжка	398,1	282,8					
	Капиталови разходи							
	От тях за: *							
	1.ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"	49,5	54,7					
	2.Програма "Еразъм"	453,0	288,1					
	3.РА 14 "Културно предприемачество, културно наследство и сътрудничество"		1,1					
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	1 613,8	1 240,5	508,4	508,4	508,4	508,4	508,4
	1.Стипендии	1 158,6	1 240,5	508,4	508,4	508,4	508,4	508,4
	2.Награден фонд за участие в конкурси							
	3.Стипендии на деца с изявени дарби	455,2						
	4.Училищен плод							
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Съфинансиране по проект „Красива България“							
	Общо администрирани разходи (II+III):	1 613,8	1 240,5	508,4	508,4	508,4	508,4	508,4
	Общо разходи по бюджета (I+II):	63 439,6	76 118,1	77 191,4	87 499,7	87 509,7	87 519,7	87 529,7
	Общо разходи (I+II+III):	63 942,1	76 462,0	77 191,4	87 499,7	87 509,7	87 519,7	87 529,7
	Численост на щатния персонал	1743	1745	1657	1657	1657	1657	1657
	Численост на извънщатния персонал							

1800.03.00 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „АДМИНИСТРАЦИЯ“

Цели на бюджетната програма

В програмата са включени дейностите, които подпомагат изпълнението на политиките и програмите, по които работи министерството за постигане на стратегическите цели и изпълнение на годишните задачи на цялата администрация.

Администрацията на министерството е организирана в една главна дирекция, 10 дирекции, инспекторат, звено за вътрешен одит, служител по сигурността на информацията и финансов контролър.

Дейностите се извършват от Администрацията на Министерството на културата, структурирана в следните дирекции:

- дирекция „Административно обслужване и човешки ресурси“;
- дирекция „Връзки с обществеността и протокол“;
- дирекция „Бюджет и финансово-счетоводни дейности“;
- дирекция „Управление на собствеността“;
- Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“;
- дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“;
- дирекция „Правнонормативна дейност и публични предприятия“;
- дирекция „Обществени поръчки“;
- дирекция „Международно сътрудничество, регионални дейности и европейски програми и проекти“;
- дирекция „Сценични изкуства и художествено образование“;
- дирекция „Авторско право и сродните му права“;
- Инспекторат;
- Звено за вътрешен одит;
- Финансов контролър;
- Както и от Дом за ветераните на културата и изкуствата.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

- Финансово-счетоводни дейности и бюджет;
- Контрол и одит;
- Връзки с обществеността и протокол;
- Човешки ресурси;
- Правно обслужване;
- Административно обслужване;
- Управление на собствеността;
- Обществени поръчки.

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата
(в хил. лв.)

№	1800.03.00 Бюджетна програма „Администрация“	Отчет 2022	Отчет 2023	Закон 2024	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Общо ведомствени разходи:	6 335,2	7 459,7	4 873,3	9 169,3	10 939,0	7 268,5	7 509,8
	Персонал	4 201,7	4 619,5	3 647,8	5 239,7	5 293,0	5 343,0	5 393,0
	Издръжка	1 770,4	2 119,7	1 225,5	1 481,0	1 481,0	1 481,0	1 481,0
	Капиталови разходи	363,1	720,5	0,0	2 448,6	4 165,0	444,5	635,8
1	Ведомствени разходи по бюджета на	6 335,2	7 459,7	4 873,3	9 169,3	10 939,0	7 268,5	7 509,8
	Персонал	4 201,7	4 619,5	3 647,8	5 239,7	5 293,0	5 343,0	5 393,0
	Издръжка	1 770,4	2 119,7	1 225,5	1 481,0	1 481,0	1 481,0	1 481,0
	Капиталови разходи	363,1	720,5	0,0	2 448,6	4 165,0	444,5	635,8
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Персонал							
	Издръжка							
	Капиталови разходи							
	От тях за: *							
	1.....							
	2.....							
	3.....							
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРГ**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1. Разходи за членски внос							
	2.....							
	3.....							
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.Трансфер Министерство на транспорта - ВИП терминал		2,0					
	2.....							
	3.....							
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2.....							
	Общо разходи по бюджета (I+II.):	6 335,2	7 459,7	4 873,3	9 169,3	10 939,0	7 268,5	7 509,8
	Общо разходи (I+II.+III.):	6 335,2	7 461,7	4 873,3	9 169,3	10 939,0	7 268,5	7 509,8
	Численост на щатния персонал	78	84	103	114	114	114	114
	Численост на извънщатния персонал							

Във връзка с писмо №04-01-256/04.12.2024 г. на министъра на финансите, относно Параметрите и допусканията на проекта на бюджет на Министерство на културата за 2025 г. и бюджетна прогноза за 2026-2028 г. Министерство на културата предлага да се обсъди възможността проектът на бюджет за 2025 г. да се преразгледа и да се добавят средства за следните неотложни и приоритетни дейности:

1. Повишаване на разходите по Област на политика "Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование", Бюджетна програма „Сценични изкуства“ с 30 000 000 лева за организациите осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства. Средствата са необходими с цел обезпечаване на допълнителен компонент за издръжка и режийни разходи на държавните културни институти. Компонентът залегна в Методиката по чл. 23а от ЗЗРК и през 2024 г. средствата бяха осигурявани чрез предвидените в чл.1, ал. 5, т.5.2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г.;

2. 2. Повишаване на разходите по Област на политика "Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование", Бюджетна програма „Сценични изкуства“ с 40 000 000 лева за организациите осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства. Средствата са необходими с цел обезпечаване на субсидията по преизчисления съгласно Методиката по чл. 23а от ЗЗРК. Преизчислението се извършва на база единни разходни стандарти за лев приход. Предвидената субсидия за преизчисления в програмата не кореспондира с размера на предвидените приходи дори през 2024 г., което води до невъзможност да се изпълнява изискването на чл. 23а от ЗЗРК и Методиката и това се отразява демотивиращо на сектора;

3. Повишаване на разходите Област на политика "Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование", Бюджетна програма „Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища“ с 3 500 000 лева за Програма „Нематериално културно наследство“. Средствата са необходими за насърчаване на професионалното развитие на фолклора чрез активизиране на дейността на професионални фолклорни ансамбли, които поради спецификата на своя статут не могат да функционират изцяло на пазарен принцип и не получават държавна подкрепа и през 2024 г. бяха осигурявани чрез предвидените в чл.1, ал. 5, т.5.2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г.;

4. Повишаване на разходите по Област на политика "Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование", Бюджетна програма „Сценични изкуства“ с 14 683 700 лева за придобиване на дълготрайни материални активи и основен ремонт на централна администрация и второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на културата. От тези средства 8 264 400 лева са по сключени вече договори, на които авансови и окончателни плащанията трябваше да бъдат осъществени още през 2024 г. Част от поисканите средства са подавани към Министерството на финансите за финансиране през месеците октомври, ноември и декември 2024 г. По договорите са предвидени и клаузи за неустойки при некоректно плащане. Средствата в размер на 6 419 300 лева представляват плащания по договори или планирани процедури през 2025 г. Всички поискани средства за капиталови разходи са залегнали в капиталовата програма на Министерство на културата и са от значителна важност за осъществяване на дейността на институтите.

5. Повишаване на разходите в област на Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование“, Бюджетна програма Национален фонд „Култура“ в размер на 9 700 000 лева, в т.ч. и за разходи за административно управление. Необходимостта увеличаването на средствата в тази област е обоснована на база увеличаването на кандидатите по сесията на Фонда, обхвата на програмите и очакваното финансиране от сектора, както и нуждата от обезпечаването на децентрализацията на културните продукции.

6. Повишаване на разходите в размер на 3 000 000 лева в област на Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование“, бюджетна програма „Фестивали, събития, конкурси и чествания“. Средствата са необходими за насърчаване на продукциите от сферата на културните и творчески индустрии, надграждане на международните отношения и обезпечаване на стратегическите събития и отбелязване на планираните годишнини.

7. Повишаване на разходите в Област на политика "Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование", Бюджетна програма „Популяризиране на българската култура в чужбина“ в т.ч. и за българските културни институти в чужбина в размер на 4 000 000 лева за изпълнение на планираните програми и разширяване на обхвата на дейности и развитието на публики зад граница.

8. Повишаване на разходите в Област на политика "Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование", Бюджетна програма „Подпомагане развитието на българската култура и изкуства, на българския книжен сектор, библиотеки и читалища“ с 10 000 000 лева за предстоящото председателство и домакинство на 47-тата сесия на Комитета за световно наследство на ЮНЕСКО през 2025 г. Домакинството на събитие от подобен ранг подчертава ангажимента на държавата към опазване на световното наследство и насърчава глобалното сътрудничество в тази област. То носи и значителни предимства за България, като увеличаване на международния престиж, засилен интерес към културните и природни обекти, което стимулира туристическия поток и икономиката, поява на нови възможности за укрепване на дипломатическите връзки и сътрудничеството с други страни. В 47-ата сесия на Комитета за световно наследство на ЮНЕСКО се очаква да се включат

делегации от 150 държави и над 1500 специалисти. Според процедурните правила сесията се провежда в рамките на 10 дни през месеците юни и юли. Паралелно с основната сесия на Комитета се организират и специализирани форуми и съпътстващи събития, инициирани от държави-участници.

9. Повишаване на разходите по Област на политика "Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство", Бюджетна програма „Опазване на недвижимото културно наследство“ с 32 962 463 лв. за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и за консервация и реставрация на недвижими културни ценности. Средствата за необходими за обезпечаване на поети ангажменти по вече сключени договори, както и за нова програма за финансиране на дейности по консервация, реставрация и социализация на обекти световно наследство.

10. Повишаване на разходите по Област на политика "Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство", Бюджетна програма „Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства“ със 7 500 000 лв. за финансиране на проекти на конкурсен принцип. Средствата са необходими за продължаване на дейностите по модернизиране на постоянните и временните експозиции в музеите и художествените галерии, както и за проекти в областта на визуалните изкуства, за които през 2024 г. допълнително бяха отпускани средства с Постановления на Министерския съвет.

11. Допълнителни 20 субсидирани бройки за държавните културни институти в областта на културното и аудиовизуално наследство, които прилагат системата на делегиран бюджет. За въвеждане на нов допълващ стандарт за управлявани открити площи, за което ще са необходими 630 000 лв. за държавните културни институти към Министерство на културата и 4 790 000 лв. по бюджета на общините за нов допълващ стандарт за регионални и общински музеи и художествени галерии за управлявани открити площи, включително археологически резервати.

12/10/2024

X Найдено Тодоров

НАЙДЕН ТОДОРОВ

МИНИСТЪР

Signed by: 6493c7c9-9f2c-4705-9923-eb5f4bfca3f0